

April

DOGAĐAJI OPSTEG KARAKTERA

2. april
- VS NOV i POJ obavestio Stab 3. udarnog korpusa NOVJ da će sovjetski avioni bacali materijal za jedinice ovoga korpusa u Vlasenici i da treba čuvati tajnost znakova.
 - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito obavestio Stab 20. divizije NOVJ o imenovanju novog politodela u ovoj diviziji.
3. april
- VS NOV i POJ obavestio Stab 3. udarnog korpusa NOVJ da omladinske delegacije iz istočne Bosne, Vojvodine i Srbije, određene za II omladinski kongres Jugoslavije, moraju biti u Drvaru do 25. aprila, te ističe da taj pokret delegacija bude konspirativan.
6. april
- VS NOV i POJ naredio GS NOV i PO za Hrvatsku da glavninu 4. korpusa NOVJ usmeri ka Bihaću, Eos. Novom i Sisku, sa zadatkom: rušiti komunikacije u dolini Une
 - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio direktivu Stabu 26. divizije 8. korpusa NOVJ: obaveštava da na o. Vis dolazi jedan član VS NOV i POJ da učestvuje u izradi plana za napade jedinica 26. divizije NOVJ na ostrva, naređuje da se izvrše pripreme pre njegovog dolaska a da napadi počnu što pre.
7. april
- VS NOV i POJ naredio Slabu 2. udarnog korpusa NOVJ da pređe u ofanzivu na svim sektorima, da jednu operativnu grupu zadrži na odseku Zlatar – Priboj– Rudo i da veću pažnju posveti primorskom sektoru.
8. april
- VS NOV i POJ uputio direktivu Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ: kritikuje rad sanitetskih organa ovog korpusa i naređuje da se preduzmu sve mere radi lokalizovanja pegavog tifusa; traži mišljenje da li se može ostvariti već poslata direktiva – da se od jedne divizije iz 3. udarnog korpusa i jedne vojvođanske divizije oformi udarna grupa za ostvarenje operativnih zamisli VS NOV i POJ.
 - U s. Kalni (u Crnoj travi) otpočelo dvodnevno savetovanje između delegata CK KPJ i VŠ NOV i POJ Svetozara Vukmanovića Tempa i predstavnika BRP(k). Stvoren je plan dejstva jugoslovenskih i bugarskih partizanskih jedinica u prigraničnom pojasu.
 - Jedinice Crvene armije izbile na čehoslovačku i rumunsku granicu.
 - Otpočela ofanziva 4. ukrajinskog fronta na Krim.
10. april
- Jedinice 3. ukrajinskog fronta posle trodnevne opsade oslobodile Odesu.
 - U Vašingtonu predsednik SAD Franklin Ruzvelt sazvaio konferenciju šefova američke službe za Balkan i Bliski istok. Zaključeno je da se Draži Mihailoviću pošalje hitna pomoć u naoružanju i u drugoj ratnoj opremi.
11. april
- VŠ NOV i POJ naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ da ispita mogućnost iznenadnog prodora dve divizije iz istočne Bosne u Srbiju, negde na odseku Bijeljina – Zvornik i Ljubovlja – Višegrad.
 - VS NOV i POJ naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ: 27. udarna divizija NOVJ ne može se suviše izlagati napadima neprijateljskih snaga na odseku Trnovo – Kalinovnik, jer je ta komunikacija vrlo osetljiva (VŠ će narediti kada bude vreme za angažovanje na tom odseku).
 - VŠ NOV i POJ naredio Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ da na odseku Priboj – Rudo drži jače snage kao mostobran u slučaju povlačenja 2. proleterske udarne i 5. udarne divizije NOVJ.
12. april
- U Moskvu stigla delegacija VŠ NOV i POJ i NKOJ-a. Ona se s vladom SSSR-a, posle višednevnih pregovora, sporazumela o načinu dotura materijalne pomoći NOVJ

DOGAĐAJI OPŠTEG KARAKTERA

- i p položaju jugoslovenskih građana u SSSR-u: da se NOVJ snabdeva iz Ukrajine vazdušnim putem i da se od jugoslovenskih građana u Sovjetskom Savezu formira Jugoslovenska brigada. Generalštab Crvene armije poklonio je NOVJ vojno-stručnu literaturu za obuku starešina, dok je vlada SSSR-u, na ime ratne pomoći, otvorila NKOJ-u kredit u iznosu od milion rubalja.
- VŠ NOV i POJ naredio Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ. obrazovati komisiju koju će srediavati materijale za odlikovanje boraca i rukovodilaca na osnovu predlogu starešina (od komande četa pa naviše); odmah poslati predloge za odlikovanje najzaslužnijih boraca i rukovodilaca, naročito onih koji su u NOV i POJ od 1941 i 1942. godine. Raspisi slične sadržine upućeni su i ostalim podređenim štabovima.
 - Jedinice 4 ukrajinskog fronta oslobodile Kerč.
 - U nemačkoj Vrhovnoj komandi, pod rukovodstvom vođe Trećeg Rajha Adolfa Hitlera, počela dvodnevna konferencija na kojoj je razmatrano pitanje nemačkog desanta na o. Vis. Doneta je odluka da se, zbog nedostataka odgovarajućih pomorskih i vazdušnih snaga, desant na o. Vis odloži, a konačno rešenje donese tek posle svestrane procene dalmatinske odbrambene zone.
- 1-1. april — VS NOV i POJ naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ: dostaviti podatke o neprijateljskim snagama na području tog korpusa; odgovoriti da li su divizije određene za prodor u Srbiju sposobne za pokret bez prethodnog snabdevanja materijalom i da li se r. Drina može forsirati bez čamaca: naredili komandantu 16. udarne divizije da se direktno uključi u radio-vezu sa VŠ.
15. c-irif — VŠ NOV i POJ uputio depešu Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: slaže se s predlogom Štaba korpusa da težište aktivnosti njegovih jedinica bude u Sandžaku, gde treba koncentrisati jače snage i razbiti četnike: iznosi mišljenje da je numera nemačke komande da jedinice toga korpusa potisne iz naseljenih mesta, koja bi poseli četnici; naređuje da se jedinice toga korpusa zadrže na svom sektoru a s njime će sadejstvovati 27. udarna divizija NOVJ.
- VŠ NOV i POJ obavestio Štab 3. udarnog korpusa NOVJ: da su nemačke snage počele ofanzivu protiv jedinica NOV i POJ u Sandžaku a četnici se koncentrisali na odseku Foča — Pljevlja; da je namera nemačkih snaga da potisnu snage NOVJ i omoguće četnicima i drugim kvislinškim snagama da posednu garnizone, da bi nemačke posade bile slobodne za druge frontove. Ujedno mu je naredio da 27. udarna divizija sadejstvuje s jedinicama 2. udarnog korpusa NOVJ pravcem Foča — Celebić, te ga obavestio da je poduzeo mere da pre pokreta snabde jedinice materijalom
 - VS NOV i POJ naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ da razbije četničku grupu Zaharija Ostojića. koja je, verovatno, pobegla sa Zlatibora u istočnu Bosnu.
- April s. — Komandant Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje, general Vilson uputio poziv vrhovnom komandantu NOV i POJ maršalu Jugoslavije Josipu Brozu Titu da pošalje svoju vojnu misiju radi vođenja razgovora o pomoći NOVJ i o drugim nerešenim pitanjima.
16. april — Predsednik NKOJ-a Josip Broz Tito zatražio od glavne direkcije Unre u Vašingtonu da hitno otpočne slanje materijalne pomoći stanovništvu na oslobođenoj teritoriji Jugoslavije.
- Vlada Republike Brazila, na zahtev NKOJ-a, slavila embargo na 11,5 tona jugoslovenskog zlata deponovanog u bankama Brazila kojim je dotada, neodgovorno i protiv interesa NOB-a, raspolagala izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije.
17. april — VS NOV i POT uputio depešu Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: verovatna je namera nemačkih snaga da ovladaju komunikacijom u dolini r. Lima i posednu garnizone; 2. udarni korpus, s naslonom na čvrsta uporišta, mora da se zadrži na svom području, primenjujući elastičnu odbranu. a VŠ će preduzeti mere da mu olakša položaj dejstvom drugih jedinica na osetljive neprijateljske tačke. Štab korpusa treba da svaki dan javlja o mestu za spuštanje pomoći iz aviona.
- VS NOV i POJ obavestio Štab 3. udarnog korpusa NOVJ da nemačke snage vrše ofanzivu protiv jedinica NOV i POJ u Sandžaku i Crnoj Gori; da se jedinice 2. udarnog korpusa povlače iz Limske doline, a operativna grupa divizija (2 proleterska udarna i 5. udarna divizija) nalazi zapadno od r. Ibra. Ujedno mu je naredio da se 16. udarna i 17. udarna divizija NOVJ sprema za pokrete i obavestio ga da postoje izgledi da dobije pomoć u materijalu.
19. april — VS NOV i POJ uputio depešu Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ izvestiti koje vojničke objekte treba da bombarduje avijacija, i pri tome pazili da to budu samo važni objekti i grupisanje neprijateljskih snaga, pošto će bombardovanje određivati VŠ.

- VŠ NOV i POJ zatražio oci Štaba 2. udarnog korpusa NOVJ da uputi opširan izveštaj: kako je u jedinicama organizovati kulturno-prosvetni rad; koja kulturno-prosvetna tela postoje; koji se listovi i brošure izdaju; postoji li mogućnost za odabiranje novinarskih, glumačkih i sličnih kadrova.
- 20. april
 - Iz Karovinja (kod Brindizija, u Italiji) prebačena u savezničku vazduhoplovnu bazu Beninu (kod Bengazija, u Libiji) 1 vazduhoplovna baza NOVJ radi nastavljanja obuke i formiranja vazduhoplovnih eskadrila uz pomoć saveznika. Bazi je pristupilo oko 250 avijatičara bivšeg jugoslovenskog vazduhoplovstva.
 - Crvena armija, u ofanzivnim dejstvima. dostigla liniju r. Dnjestar — Jaši — Stanislavsk — Tarnopol — Kovel — Mozir — Velikije Luki — Pskov — Narva.
- 21. april
 - VŠ NOV i POJ naredio Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: 2. proleterska udarna i 5. udarna divizija NOVJ imaju zadatak da prodiru u Srbiju; 2. udarni korpus mora ostati na svom odseku, prilagođavajući način ratovanja stvarnoj situaciji, a preduzete su mere da mu se dostavi hrana i materijal; redovno dostavljati izveštaj o mestima za puštanje materijala iz aviona.
 - VS NOV i POJ (ekonomsko odeljenje) izdao uputstva o radu intendantskih organa posle odvajanja službe rukovanja, prijema, raspodele i opravke naoružanja iz sastava ekonomske službe: reguliše se prijem naoružanja, eksploziva, goriva i sanitetskog materijala od saveznika; ukazuje se na potrebu da se povećaju komore, jer njihov broj sada ne odgovara uvećanim potrebama jedinica
 - VŠ NOV i POJ naredio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da od sutra u Vlasenici čekaju sovjetske avione koji će doturati materijal.
 - VS NOV i POJ naredio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da dve divizije uputi preko r. Drine u Srbiju da olakšaju dejstva 2. proleterske udarne i 5. udarne divizije iz doline Ibra ka liniji Suvobor — Maljen — Medvednik.
 - VŠ NOV i POJ izdao naredbu o formiranju odseka za prijem naoružanja.
 - Delegat VS NOV i POJ i CK KPJ Svetozar Vukmanović Tempo depešom izveštava CK KPJ: na slobodnu teritoriju (Kumanovo — Vranje — Crna trava) stigli su članovi Glavnog štaba Bugarske i Otečestvenog fronta, gde organizuju svoje jedinice radi prodiranja u unutrašnjost Bugarske; bugarskom rukovodstvu i jedinicama pruža se pomoć u svakom pogledu.
- 22. april
 - U Benini (kod Bengazija, u Libiji), na osnovu sporazuma između vrhovnog komandanta NOV i PO Jugoslavije Josipa Broza Tita i šefa vojne misije V Britanije pri VŠ NOV i POJ generala Ficroja Maklina, formirana 1 lovačka eskadrila NOVJ od Jugoslovena koji su pristupili NOP-u Eskadrila je brojala 227 boraca sa 16 borbenih aparata tipa «Spitfajer V» (lovac-bombarder). Nosila je oznaku »NV-352 (Yugoslav) Squadron RAF«.
 - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito izdao Uredbu o zvanjima političkih komesara NOVJ (rang, prava, oznake odgovarajućih činova). Ova uredba nije važila za NOP odrede Jugoslavije.
 - VŠ NOV i POJ naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ da ostane u istočnoj Bosni
 - Predsednik vlade i maršal Italije Pijetro Badoljo sastavio takozvanu vladu okupljanja, koja je imala zadatak da objedini građanske partije u borbi protiv fašizma, da sredi unutrašnje političko stanje i da Italiju pripremi za konačno oslobođenje.
- 23. april
 - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito izdao naredbu: naziv zamenik političkog komesara menja se u nov naziv: pomoćnik političkog komesara; pomoćnik političkog komesara vrši dužnost i poverenika personalnog odseka.
 - VS NOV i POJ obavestio Stab 3. udarnog korpusa NOVJ: četničke i nedićevske snage kreću prema Užicu (sada: Titovo Užice); određene snage treba da hitno i energično krenu u Srbiju radi olakšanja pokreta 2. proleterske udarne i 5. udarne divizije NOVJ iz doline r. Studenice prema pl. Povolnu.
- 24. april
 - VŠ NOV i POJ uputio direktivu Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ: odobrava da komandant 16. udarne divizije Danilo Lekić komanduje dvema divizijama predviđenim za prodor iz istočne Bosne u Srbiju; obaveštava da 2. proleterska udarna i 5. udarna divizija prelaze na severnu stranu od komunikacije Užice (sada: Titovo Užice) — Požega i da kreću prema Medvedniku i Ravnoj gori.
 - VŠ NOV i POJ doneo Uredbu o zvanjima pomoćnika političkih komesara NOVJ (rang, prava, oznake odgovarajućih činova). Ova Uredba se ne odnosi na NOP odrede Jugoslavije.

25. april — Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito izdao naredbu kojom se ukida dotadašnji vojnički pozdrav stisnutom pesnicom i uvodi vojnički pozdrav ispruženim prstima desne ruke. Ovo se nije odnosilo na NOP odrede. Istom naredbom je zabranjeno nošenje nepropisnih kapa u jedinicama NOVJ.
- VS NOV i POJ uputio direktivu Štabu Operativne grupe divizija (16. i 17. udarne); potrebno je iz rejonu Srebrenice brzo upasti u Srbiju pravcem Ljubovija — Pecka i Ljubovija — Bajina Bašta i ugroziti neprijateljske snage, kako bi se 2 proleterska udarna i 5. udarna divizija uspešno prebacile na pl. Maljen i pl. Suvobor; za prvo vrome dve operativne grupe divizija moraju biti bliže jedna drugoj, kako bi predstavljale jaču udarnu snagu, a docnije će VS upravljati njima prema prilikama; još pre prelaska Drine treba uspostaviti radlo-vezu sa VS.
- VS NOV i POJ uputio depešu Štabu 29. udarne divizije NOVJ: obaveštava da su jedinice 26. divizije izvele desant na o. Korčulu i da bi bilo potrebno da jedinice 29. udarne divizije pokušaju prodor ka obali, gde bi im se doturila veća količinu materijala sa o. Visa.
26. april — Ministarstvo spoljnih poslova V. Britanije stavilo u zadatak lordu Halifaksu, svom ambasadoru u Vašingtonu, da ispita sve okolnosti Subašićevog izbora za budućeg predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije.
28. april — Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio telegram Štabu 26. divizije NOVJ: odaje priznanje i zahvalnost jedinicama 26. divizije i Mornarice NOVJ na postignutim uspesima pri desantnim prepadima na o. Korčulu i o. Mljet i uništenju tamošnjih nemačkih snaga.
- Komandant Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje general Henri Vil- sen uputio vrhovnom komandantu NOV i POJ maršalu Jugoslavije Josipu Brozu Tito telegram u vezi sa uspehom jedinica NOV i POJ na o. Mljetu i o. Korčuli: ističe da mnogo ceni rad jedinica NOVJ na razbijanju nemačkih snaga na o. Korčuli i o. Mljetu i moli maršala Tita da borcima i slarešinama isporuči čestitke za uspešnu borbu.
29. april — VS NOV i POJ uputio direktivu Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ: naglašava da je u vezi sa skorom verovatnom kapitulacijom Bugarske od vanrednog značaja prisustvo divizija NOVJ u Srbiji da bi se maksimalno iskoristila kapitulacija; ističe da je za čitav NOP u Jugoslaviji danas primarna Srbija; da pitanje likvidacije izbegličke vlade i priznanje NKOJ-a zavisi od Srbije, odnosno od snaga NOVJ u Srbiji, i da se ravnaju po tome.
30. april — VS NOV i POJ obavestio Štab 3. udarnog korpusa NOVJ: da će sovjetski avioni prebaciti materijal jedinicama toga korpusa i da treba javiti mesto za prijem.
- VŠ NOV i POJ dao direktivu Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ: 36. i 38. udarnu divi- ziju ponovo uputiti na pl. Majevicu i delimično ih iskoristiti za mostobran u Birču; ne dozvoliti neprijatelju da jedinice toga korpusa nabaci na Glasinac.
- Delegat CK KPJ i VŠ NOV i POJ Svetozar Vukmanović Tempo izvestio VS da se izašlo u susret traženju CK BRP(k) da na našoj teritoriji, u prigraničnom pojasu, stvori privremeni centar za organizovanje svojih većih vojnih jedinica.
- April k. — Ambasador V. Britanije u Vašingtonu lord Halifaks konsultovao ambasadora SSSR-a u Vašingtonu Andreja Gromika i predstavnika Stejt departmenta o izboru Ivana Subašića za predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije. Ovi nisu imali ozbiljnjih prigovora na izbor Subašića.
- April — VS NOV i POJ imenovao Milentija Popovića za zastupnika NKOJ-a i komandanta Baza NOVJ u Italiji.
- VŠ NOV i POJ doneo odluku da se jedan deo avijatičara osposobi za transportnu avijaciju.
- U Kairu (u Egiptu) formiran biro Unre za Balkan.
- Sklopljen tzv. Balkanski sporazum između Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje i Unre: predviđeno je da delatnost Unre na Balkanu bude pod kontro- lom savezničke vojne uprave. Tako su imperijalističke aspiracije velikih sila dovele u pitanje humanitarne ciljeve ove svetske organizacije.

BOSNA I HERCEGOVINA

- I. april — Na odseku Goražde — s. Trnovo otpočela ofanzivna dejstva nemačkih jedinica, čet- nika i ustaša protiv 27. udarne divizije 3. udarnog korpusa NOVJ.

- Sa prostorije Celić — Koraj — Bijeljina otpočela ofanzivna dejstva nemačke 13. SS divizije »Handžar«, četnika i zelenokadrovaca protiv 36. divizije NOVJ u cilju proboja na pl. Majevicu i ovladavanja komunikacijom Tuzla — Brčko. Te borbe su trajale do 8. aprila. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 170 izbačenih vojnika iz stroja, a 36. divizija je imala 35 poginulih i 55 ranjenih boraca.
- 2. april — Na prostoriji s. Ledići — s. Ostojići (kod Sarajeva) nemačke i ustaško-domobranske jedinice napale 19. birčansku udarnu brigadu 27. udarne divizije NOVJ. Posle jednodnevne borbe neprijatelj je, uz osetne gubitke, odbačen na polazne položaje. Brigada je imala 1 mrtvog i 6 ranjenih boraca.
- 3. april — Iz Jajca delovi nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen* izvršili upad u Mrkonjić-Grad, ali su se istog dana povukli.
- 3/4. april — Delovi 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali žandarme u s. Mašićima (kod Bos. Gradiške). Poginulo je 16 žandarma. Brigada je imala 1 mrtvog i 2 ranjena borca.
- Prvi bataljon 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ zauzeo neprijateljsko uporište u s. Orljanima (kod Bihaća). Neprijateljski gubici: 4 mrtva i 6 zarobljenih. Bataljon je imao 1 mrtvog.
- 4. april — Između s. Blagaja i Martin-brda (blizu Bos. Novog) dva bataljona 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali voz, uništili 30 vagona i 2 lokomotive i neprijatelju naneli gubitke od 63 mrtva i 24 zarobljena. Gubici bataljona: 1 mrtav i 3 ranjena borca.
- 5. april — U višerasovnoj borbi na Zegulji (na putu Stolac — Ljubinje) 11. hercegovačka udarna brigada i manji delovi Južnohercegovačkog NOP odreda 29. udarne divizije NOVJ slomili napad dva nemačka bataljona (po jedan bataljon iz nemačke 118. lovačke i 369. legionarske divizije), 100 čelnika i 6 tenkova, te ih, uz gubitke od oko 50 mrtvih vojnika i 2 oštećena tenka, povratili u Stolac.
- U San. Mostu otpočelo Oblasno savetovanje KPJ za Bos. krajinu. Analizirana je spoljnopolićka i unutrašnja situacija i postavljeni su zadaci za budući rad. Savetovanje je završeno 6. aprila 1944.
- 6. april — U rejonu Bos. Krupe delovi 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ vodili petočasovnu borbu protiv dva domobranska bataljona, pretrpevši gubitke od 4 mrtva i 16 ranjenih boraca.
- 7. april — Kod s. Kifinog Sela (blizu Nevesinja) delovi nemačke 369. legionarske divizije i četničke 1. nevesinjske brigade zarobili 60 boraca italijanskog bataljona 19. birčanske udarne brigade 27. udarne divizije NOVJ.
- S. april — Dva bataljona 7. krajiške udarne brigade 10. udarne divizije NOVJ, potisnuvši delove nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, zauzela s. Veselu (kod Bugojna) i uništila električnu centralu. Blokada s. Vesele i centrale otpočela je 3. aprila. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 78 mrtvih i 97 ranjenih, a gubici bataljona NOVJ iznose 10 mrtvih i 20 ranjenih.
- S/9. april — Us Prebilovcima (kod Čapljine) delovi 11. hercegovačke udarne brigade i Južnohercegovačkog NOP odreda 29. udarne divizije NOVJ zarobili četnu četničke Neretvanske brigade, a potom razbili po jednu kombinovanu četnu iz nemačke 118. lovačke divizije i ustaškog 5. železničkog bataljona koje su intervenisale iz Čapljine i Gabele. Zarobljeno je 45 četnika i 7 nemačkih vojnika, dok su na bojištu ostala 43 poginula neprijateljska vojnika. Zaplenjena su 4 p. mitraljeza, 3 minobacača, 2 automata, 63 puške i oko 10.000 melaka.
- Otpočeo trodnevni napad delova 7. udarne i 8. divizije NOVJ I Unske operativne grupe na Cazin, koji su branili ustaški 8. bataljon, jedan bataljon nemačke 373. legionarske divizije i delovi 10. ustaškog bataljona. Usled prodora nemačkih i ustaško-domobranskih snaga iz Bihaća i s. Ostrošca i njihovog spajanja s posadom u Cazinu, napad je 11. aprila obustavljen. Ustaško-nemačke snage imale su 198 mrtvih, 153 ranjena i 15 zarobljenih vojnika, a jedinice NOVJ — 35 mrtvih, 151 ranjenog i 4 nestala borca.
- 9. april — Kod Magaljdola, posle oštre borbe, jedinice 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbile pokušaj nemačkih jedinica (jačine 350 vojnika) da Iz Jajca prodru prema Mrkonjić-Gradu. Poginulo je 30 nemačkih vojnika. Gubici 39. divizije: 1 ranjen borac.

- Na pruži Derventa — Doboj delovi 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ srušili 1,5 km pruge, ubili 20 i zarobili 11 neprijateljskih vojnika i zaplenili 34 puške.
- 10. april — U s. G. Sanici (kod Ključa) otpočeo viši sanitetski kurs sanitetskog odseku 5 udarnog korpusa NOVJ. Kurs je trajao mesec dana.
- Pri Stabu 1 proleterskog udarnog korpusa NOVJ formiran sanitetski kurs.
- 10/11. april — Između Bos. Krupe i Otoke Inžinjerijska četa 7, udarne divizije NOVJ porušila železničku prugu na li mesta.
- 11. april — Spajanjem Livanjskog i Duvanjskog NOP odreda formiran Livanjsko-duvanjski NOP odred.
- 12. april — S pravca s. Koraja nemačka 13. SS divizija Handžar izvršila opšli napad na 16. i 36. udarnu diviziju NOVJ i odbacila ih ka pl. Jelici.
- 13. april — Stab 3. udarnog korpusa izdao naređenje da se 16. i 36. udarna divizija NOVJ prebace preko komunikacije Tuzla — Zvornik na prostoriju Birač — Srebrenica da bi izbegle eventualno okruženje od strano nemačke 13. SS divizije Handžar i domobranske 3. lovačke brigado na prostoriji pl. Jelice, a da na pl. Majevici i dalje oстане 38. udarna divizija NOVJ.
- Otpočelo nastupanje domobranske 3. lovačke brigade iz Tuzle prema pl. Jelici u cilju sadejstva sa snagama nemačke 13. SS divizije Handžar koje su nadirale iz Posavine i Semberije ka pl. Majevici. Time su snage 16. i 36. udarne divizije NOVJ dovedeno u vrlo tešku situaciju.
- Na pruži ž. st. Kozarac — Prijedor 8 krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOVJ uništila voz i nanela neprijatelju gubitke od 96 mrtvih vojnika.
- Blizu s. Kozarevine (kod Foče) četnici Drinskog korpusa (jačine oko 800 čelnika) napali i zarobili jedan deo bolnice 27 udarne divizije NOVJ. ali ga je, protivnapadom, oslobodio 1. bataljon 16. muslimanske udarne brigade. Bolnica i bataljon su imali 10 mrtvih i 70 nestalih boraca.
- 14. april — Između Prijedora i ž. st. Kozarca 8. krajiška udarna brigada 4. udarno divizije NOVJ, uz pomoć omladine, porušila železničku prugu u dužini od 9 km.
- U rejonu D. Vakufa delovi 10. udarne divizije 5. udarnog korpusu NOVJ vodili oštru borbu protiv nemačkih jedinica i naneli im gubitke od 17 mrtvih i 40 ranjenih vojnika.
- April s. — Pod komandu II. udarne divizije 5 udarnog korpusa NOVJ stavljena 18. istočno-bosanska (hrvatska) NOU brigada 38. divizije 3. udarnog korpusa NOVJ sa Posavsko-trebavskim NOP odrodom.
- Kod s. Džepi (blizu Konjica), zbog neobaveštenosti, došlo do sukoba između čete U. hercegovačke Udarne brigade i čete Mostarskog NOP odreda 29. udarne divizije NOVJ. Ranjeno je 5 boraca i poginula su 3 borca. Među poginulima se nalazio i komandant Mostarskog bataljona Mostarskog NOP odreda Ahmed Pintu), narodni heroj.
- 15/16. april — Između s. Otoke i s. Ostrošca (na pruži Bos. Novi — Bihać) 3. i 4. brigada 7. udarne divizije NOVJ i Krajiški muslimanski NOP odred porušili 6 km železničke pruge i tt veze, a između Bos. Krupe i s. Otoke put na dva mosta.
- 16. april — Jedanaesta krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOVJ izvršila neuspeo napad na neprijatelja u s. Dobrljinu (kod Bus. Novog). Neprijatelju su naneti gubici od oko 20 mrtvih.
- U rejonu s. Lusnića (kod Livna) Livanjsko-duvanjski NOP odred, posle tročasovne borbe, odbacio prema Livnu nemačke jedinice koje su pokušale da se probiju na slobodnu teritoriju. Poginula su 23 a ranjeno je 15 nemačkih vojnika. Gubici NOP odreda: 1 mrtav, 2 ranjena i 2 nestala borca.
- Na položajima kod s. Miljanovaca i s. Prnjavora (tla. putu Tuzla — Zvornik) 1. vojvođanska udarna brigada 16. udarne divizije NOVJ napala na oko 500 zelenokadrovaca i posle osmočasovne borbe razbila ih, nanevši im gubitke od oko 45 mrtvih. Brigada je imala 4 mrtva i 4 ranjena borca.
- 19. april — Sa Prenja, iz Uloga, Kalinovika, s. Rakitnice i Konjica dolovi četničkog Nevesinjskog i Drinskog korpusa i domobranske 2. brdske i 8. posadite brigade i jedna četa nemačko 369. legionarske divizije počeli koncentričan napad prema Konjičkoj župi u

- cilju razbijanja glavnine 27. udarne divizije NOVJ i Mostarskog NOP odreda 29. udarno divizije NOVJ. Zbog nestanka municije i zbog iscrpljenosti jedinica, 27. divizija se do 22. aprila izvukla preko pl. Treskavice u Miljevinu a glavnina Mostarskog NOP odreda na Bjelašnicu. Divizija je, u manjim sudarima, imala blizu 100 nestalih boraca, dok se Konjički bataljon Mostarskog NOP odreda osuo.
- Šesnaesta muslimanska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ izvršila napad na četničku posadu u s. Celebiću (kod Foče), te posle kraće borbe zarobila 24 četnika i oslobodila selo.
- 19/20. april — Četvrta udarna divizija i delovi 10. udarne i 39. divizije NOVJ napali delove nemačke 373. legionarske divizije i domobranske 3. brdske brigade i četnike u Prijedoru, ali napad nije uspeo zbog slabih i nedovoljnih priprema, jakih utvrđenja i uporne odbrane neprijatelja. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 250 mrtvih i ranjenih i 20 zarobljenih. Gubici jedinica NOVJ: 20 mrtvih i 112 ranjenih.
20. april — Nemačka motorizovana kolona Iz Banje Luke zauzela Kotor-Varoš, potisnuvši slabije delove 14. srednjobosanske udarne brigade. 11. udarne divizije 5. korpusa NOVJ.
- Sedamnaesta majevička udarna brigada 38. udarne divizije NOVJ, prinudena da napusti Majevicu, uspela da spase deo ranjenika iz bolnice u s. D. Trnavi i da se preko komunikacije Tuzla — Zvornik, pod borbom povuče u rejon Birča.
- U s. Zalomu (kod Nevesinja) delovi Severnohercegovačkog NOP odreda i U. hercegovačke udarne brigade 29. udarne divizije NOVJ, posle kraćeg otpora, savladali jednu četu četničke I. nevesinjske brigade, zarobivši 40, ubivši 1 i ranivši 3 četnika.
- Blizu s. Osredaka (kod Drvara) 3. proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« vodila borbu protiv neprijatelja i nanela mu gubitke od oko 40 mrtvih i 60 ranjenih. Brigada je imala 8 mrtvih i 11 ranjenih boraca.
- U s. Fatnici (kod Bileće) pri Oblasnom komitetu KPJ za Hercegovinu počeo niži partijski kurs za osposobljavanje članova opštinskih i sreskih komiteta KPJ. Do kraja rata kurs je završilo više klasa.
22. april — Motorizovani delovi nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, iz Jajca izvršili prodor u Mrkonjić-Grad, odbacivši 1 proletersku i 13. proletersku udarnu brigadu »Rade Končar«.
- U Bobanima (kod Trebinja) dva bataljona Južnohercegovačkog NOP odreda razbili nemačko-četničko-domobransku grupu (jačine čete) i naneli joj gubitke od 13 mrtvih i oko 20 ranjenih.
23. april — Na pruzi Prijedor — Bos. Novi delovi 11 krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ minom uništili 3 vagona transportnog voza i neprijatelju naneli gubitke oči oko 50 mrtvih.
24. april — Na osnovu naređenja VS NOV i POJ. Stab 3. udarnog korpusa NOVJ izdao zapovest 16. i 17. udarnoj diviziji NOVJ da forsiraju r. Drinu između Bajine Bašte i s. Drinjače i svojim nastupanjem u zapadnu Srbiju olakšaju nastupanje 2. proleterske i 5. udarne divizije NOVJ iz doline r. Ibra na liniju Suvobor — Maljen — Medvednik.
- Iz Gacka delovi nemačke 369. legionarske divizije, četničke Gatačke i domobranske 9. posadne brigade (do 1000 vojnika) izvršili neuspeo ispad prema Bileći u cilju odbacivanja delova 29. udarne divizije NOVJ s komunikacije Gacko — Bileća U tim borbama neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 20 mrtvih.
25. april — U Vlasenici Stab 3. udarnog korpusa NOVJ održao sastanak sa štabovima 16. i 17. udarne divizije NOVJ. On je izložio situaciju u Srbiji i formirao jedinstvenu komandu za obe divizije.
- U s. Baljeima (kod Bileće) četnička Bilećka brigada, ojačana bataljonom četničke Vučedolske brigade, iznenadila dva bataljona 10. hercegovačke udarne brigade 29. udarne divizije NOVJ. Posle višerasovne borbe četnici su uz pomoć još oko dva bataljona, odbačeni u Bileću, uz gubitke od 21 mrtvog i 24 ranjena. Brigada je imala 9 nestalih, 13 ranjenih i 14 poginulih. U toj borbi su poginuli i pomoćnik političkog komesara 1. bataljona Miloš Bojović i komandir 2. čete 4. bataljona Zarko Papić, narodni heroji.
26. april — Kud s. Cvjetnića (blizu Kulen-Vakufa) delovi 1. proleterske (ličke) udarne brigade 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« napali neprijatelja koji se kretao iz s. G. i D. Suvaje i Srba za s. Osretke i naneli mu gubitke od oko 40 mrtvih, uz sopstvene gubitke od 2 mrtva i 1 ranjenog borca.

- Posle jednodnevne boje neprijatelj je zauzeo s. Osretke (kod Drvara). Sutradan je odbacio 3. proletersku (ličku) udarnu brigadu 6. proleterske divizije NOVJ Nikola Tesla« u s. Trubar (kod Drvara). Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 50 mrtvih i više ranjenih. Brigada je imala 7 mrtvih i 22 ranjena borca.
 - Delovi nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, 13. SS divizije »Handžar« i domobranske 3. lovačke brigade, napadom s linije r. Spreča — Kladanj posle dvodnevni borbi odbacili 36. udarnu diviziju NOVJ i osujetili pripreme za prelaz 16. i 17. udarne divizije 3. udarnog korpusa NOVJ preko r. Drine.
27. april
- Delovi 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ vodili borbu protiv jednog ustaškog bataljona koji je nadirao iz Bos. Krupe prema s. G i D. Suvaji. Posle šestčasovne borbe neprijatelj je odbačen u polazni garnizon uz gubitke od oko 8 mrtvih. Brigada je imala 2 mrtva i 3 ranjena borca.
 - Domobranska 3. lovačka brigada, ojačana jednim bataljonom nemačke 13. SS divizije »Handžar«, zauzela Sekoviče a zatim produžila ka Vlasenici.
 - Dva bataljona nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« preduzeli nastupanje iz Rogatice i Sokolca ka Srebrenici i Vlasenici da bi u sadejstvu sa delovima nemačke 13. SS divizije »Handžar« sprečili prelaz 16. i 17. udarne divizije NOVJ u Srbiju.
28. april
- Treća proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ Nikola Tesla« odbila napad neprijatelja koji se iz Srba probio do s. Trubara. Neprijatelju su naneti gubici od oko 10 mrtvih i više ranjenih. Brigada je imala 3 mrtva i 15 ranjenih boraca.
 - Pri povlačenju iz Srebrenice, 17. udarna divizija NOVJ vodila ogorčenu borbu protiv delova nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i ovladala grebenom Kraljeve gore (danas: Partizanska gora).
 - Iskrlstivši nedovoljnu budnost 5. udarne brigade 36. udarne divizije NOVJ, domobranska 3. lovačka brigada prodrla u Vlasenicu.
 - U s. Grušci (kod Konjica) Konjička brigada četničkog Nevesinjskog korpusa u trodnevni borbama s manjim obzbeđujućim delovima, uništila bolnicu Mostarskog NOP odreda 29. udarne divizije NOVJ. U borbi protiv četnika poginulo je oko 30 ranjenika, političkih radnika i boraca, a nekoliko ih je zarobljeno.
 - Na pruzi Bos. Novi — Prijedor 11. krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOVJ srušila transportni voz i uništila 10 vagona. Neprijatelj je imao gubitke od 100 mrtvih i 150 ranjenih. Brigada je imala 1 mrtvog i 6 ranjenih boraca.
 - Naredbom Štaba 5. udarnog korpusa NOVJ obnovljeno Prozorsko vojno područje.
29. april
- Iz rejonu Kraljeve gore (sada: Partizanska gora, kod Han-Pijeska) 17. udarna divizija 3. udarnog korpusa NOVJ izvršila neuspeo pokušaj proboja preko komunikacije Han-Pijesak — Vlasenica, koju su zatvarali delovi nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«.
 - Posle dvomesečnih borbi protiv četnika i delova nemačke 7. SS »Princ Eugen« divizije u rejonima Kalinovika i Goražda, 27. udarna divizija 3. udarnog korpusa NOVJ vratila se na Romaniju.
 - Ustaška milicija odbacila delove Mostarskog NOP odreda iz Kreševa i nanela im gubitke od oko 10 mrtvih i zarobljenih.
- 29/30. april
- Šesnaesta i 36. udarna divizija NOVJ i 38. udarna divizija 3. udarnog korpusa NOVJ probile se preko komunikacije Sekovič — Vlasenica, gde su se nalazile jedinice nemačke 7. SS »Princ Eugen« divizije, i kod Gradine prešle preko mosta na r. Drijnjači i uputile se ka Kladnju.
30. april
- Pri nastupanju ka Ravnoj gori (kod Vlasenice) 17. udarna divizija 3. udarnog korpusa NOVJ vodila teške borbe protiv delova nemačke 7. SS »Princ Eugen« divizije, odbacila ih ka Lisini i tako uspela da se preko Sokoliče i Barica prebaci u rejon s. Podžeplje — s. Krivače — s. Džimrije. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 30 mrtvih i većeg broja ranjenih. Gubici jedinica NOVJ: 9 mrtvih i 16 ranjenih boraca.
 - Rasformiran Jahorinski NOP odred a njegovo ljudstvo ušlo u sastav Romanijskog NOP odreda.
- April
- U prnjavorskom okrugu formiran Okružni odbor USAOJ-a.
 - U s. Loparama (kod Tuzle) i okolnim selima nemačke jedinice i ustaše streljale i povešale 327 ljudi.

- U Drinskom polju (kod Bijeljine), u borbi protiv četnika, poginuo komandant 17. maja-
jevičke NOU brigade Veljko Lukić, narodni heroj.
- Na Mutnim vodama (na pl. Majevidi), u borbi protiv nemačkih jedinica, poginuo
politički komesar Majevičkog NOP odreda Muharem Merdžić Huso, narodni heroj.

CRNA GORA

1. april — Odlukom Štaba 2. udarnog korpusa NOVJ, u s. Dragovića Polju (kod Kolašina) for-
mirana 9. crnogorska udarna brigada, u sastavu 3. udarne divizije NOVJ.
2. april — Sest bataljona iz 2. dalmatinske udarne i 6. crnogorske udarne brigade Primorske
operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ napalo obezbeđujuće delove (nemačke
vojnike i četnike) duž komunikacije Nikšić — Danilovgrad. Do 4. aprila bataljoni su
ponovo ovladali komunikacijom. U ovim borbama neprijatelj je imao 31 mrtvog i
oko 70 ranjenih vojnika i oficira, dok su obe brigade imale 9 poginulih i 17 ranjenih
boraca.
- Kod s. Vukovića i s. Meduna (blizu Titograda), s položaja Kaznovica i Trijebač, oko
HOI četnika i 700 nemačkih vojnika i italijanskih fašista napalo delove 5. crnogorske
udarne brigade i delove 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ. Posle
oštre borbe neprijatelj je odbačen ka Podgorici (sada' Tilograd), uz gubitke od 72
mrtva i više ranjenih vojnika.
- 3/4. april — U s. Kočanima (kod Nikšića) delovi 2. dalmatinske udarne brigade Primorske opera-
tivne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ i delovi Nikšićkog NOP odreda napali četnike
i odbacili ih u Nikšić, ubivši jednog i runivši dvojicu, uz sopstvene gubitke od 1
mrtvog i 3 ranjena borca.
4. april — U rejonu s. Sljivenskog i s. Hočevina oko 800 četnika napalo 4. sandžačku udarnu
brigadu 37. udarne divizije NOVJ. koja se pod pritiskom neprijatelja povukla na
položaj s. Kakmuže — s. Vlahovići (kod Pljevalja). Gubici neprijatelja: oko 20
mrtvih i ranjenih. Brigada je imala 3 mrtva i 4 ranjena borca.
5. april — U s. Krusima (kod Titograda) 2. bataljon 0. crnogorske udarne brigade Primorske
operativne grupe napao na kolonu od oko 70 nemačkih vojnika i 20 četnika. Posle
kraće i oštre borbe neprijatelj je odbačen u pravcu s. Kokota i Podgorice. Poginulo
je 9 i ranjeno oko 15 nemačkih vojnika i oficira. Zaplenjeno je: 1 mitraljez, 2000 me-
taka, nekoliko sanduka mina za minobacač i druga ratna oprema. Bataljon je imao
3 ranjena borca.
7. april — Saveznički avioni bombardovali Nikšić. u kome se nalazio nemački garnizon. Sru-
šeno je i zapaljeno mnogo kuća (među njima gimnazija, silos, vojne kasarne, dom
»Kosovka devojka«. zgrade nemačke bolnice i zatvora kao i više privatnih kuća).
Poginulo je 178 građana. Gubici neprijatelja: 20 mrtvih i oko 40 ranjenih nemačkih
vojnika, 11 mrtvih i ranjenih italijanskih vojnika i 50 mrtvih i veći broj ranjenih
četnika.
8. april — Oko 15 savezničkih aviona ponovo bombardovalo Nikšić. Poginuo je veći broj ne-
mačkih i italijanskih vojnika.
- Dva bataljona 6. crnogorske udarne brigade Primorske operativne grupe napala
manje nemačke snage i četnike na dobro utvrđenim položajima duž komunikacije
Cetinje — Rijeka Crnojevića. Posle %iščasovne oštre borbe neprijatelj je imao preko
30 vojnika i oficira izbačenih iz stroja. Zaplenjeno je: 3 minobacača s nešto mina,
1 mitraljez. 3. p. mitraljeza, 2 automata, 3 pištolja. 1 kompletna radio-stanica. velika
količina municije i druga ratna oprema Bataljoni su imali 4 mrtva i 12 ranjenih
boraca.
 - U s. Ogradenici (kod Pljevalja) oko 400 četnika napalo delove Pljevaljskog NOP
odreda i komandu mesta iz s. Meljaka. Pošto su četnici bili nadmoćniji, partizani su
se prebacili na levu obalu Tare, u s. Tepca (blizu Zabljaka).
9. april — Jedinice 29. udarne divizije NOVJ počele trodnevne oštre borbe protiv jakih ne-
mačkih i četničkih snaga na pravcu Grahovo — Osječenica — Vilusi. Neprijatelj je
uspeo da uđe u Viluse i da produži prema s. Velimlju, ali je odbačen. U tim borbama
je poginulo 90 nemačkih vojnika i 11 čelnika a dosta ih je ranjeno. Jedinice 29.
divizije su imale 10 mrtvih i 6 ranjenih boraca.
10. april — Jedinice 2. dalmatinske i 6. crnogorske udarne brigade Primorske operativne grupe
Izvršile napad na nemačke, italijanske i četničke snage u Danilovgradu. Ali, ne dej-

stvujuóí jednovremeno, one nisu uspele da slome upornu odbranu iz jakih utvrđenja. Prema nepotpunim podacima, neprijatelj je imao 8 mrtvih i 12 ranjenih vojnika.

- Dva bataljona 5. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ i jedan bataljon italijanske partizanske divizije »Garibaldi« napali nemačke, italijanske i četničke snage na dobro utvrđenim položajima Trijebač — Doljanska glavica — Kaznovica (kod Titograda). Ali ni posle sedmočasovne ogorčene borbe, naročito na Kaznovici, gde su položaji više puta prelazili iz ruke u ruku oni nisu uspjeli da odbace neprijatelja. Gubici neprijatelja (prema nepotpunim podacima): oko 80 mrtvih i oko 150 ranjenih nemačkih vojnika i četnika. Zaplenjeno je: 2 minobacača sa 260 mina, 16 pušaka, nešto municije i druga ratna oprema. Peta brigada je imala 9 mrtvih i 53 ranjena borca.

10.11. april

- Jedinice 5. i 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ i delovi 2. dalmatinske udarne brigade Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ, posle artiljerijske pripreme, napali na nemačko-četnička uporišta u dolini Zete: Danilovgrad. Spuž Kaznovicu i Taraš, ali bez uspeha. usled nejednolimenog napada i žilave odbrane neprijatelja. Gubici neprijatelja: oko 150 mrtvih i ranjenih; gubici jedinica 3. divizije i Primorske operativne grupe: 22 mrtva i 101 ranjeni borac. Zaplenjeno je 2 minobacača sa 160 mina, 17 pušaka, 1 pištolj 1 druga ratna oprema.

II. april

- Nemačke i četničke snage i pripadnici muslimanske milicije (oko 5000 vojnika), uz podršku avijacije, preduzeli ofanzivna dejstva glavnim snagama od Brodareva ka Bijelom Polju i s. Lekovini (kod Sahovića) a delom snaga iz Pljevalja ka s. Durdevića Tari protiv jedinica 37. udarne divizije NOVJ koje su zatvarale te pravce. Cilj neprijatelja je bio: ovladati dolinom Lima, zauzeti Kolašin i spojiti se sa snagama koje će napadati iz Podgorice (sada: Titograd), razdvojiti 2. udarni korpus NOVJ i njegove jedinice nabaciti na masiv pl. Sinjajevine i pl. Durmitora.

12 april

- Jače nemačke i četničke snage, podržane artiljerijom i tenkovima, zauzele Bijelo Polje, odbacivši tamošnje jedinice 37. divizije NOVJ.
- Na sednici Izvršnog odbora ZAVNO Crne Gore i Boke osnovana komisija za utvrđivanje ratnih zločina na teritoriji Crne Gore i Boke.

14. april

- Oko 1200 četnika i delovi 363. puka nemačke 181. pešadijske divizije, uz podršku artiljerije, 6 tenkova i 2 lovačka aviona, napali 9. crnogorsku udarnu brigadu 3. udarne divizije NOVJ u Kućima. Ogorčena borba trajala je ceo dan. Brigada je, najzad, odbacila neprijatelja prema Podgorici (sada: Titograd), nanevši mu gubitke od 19 mrtvih i oko 40 ranjenih i zaplenivši minobacač sa 2 sanduka mina, mitraljez, 12 pušaka veću količinu municije i drugu opremu. Ona je imala 1 mrtvog i 14 ranjenih boraca.

17. april

- Sa pruvca s. Bioča ka pl. Vjetarniku i iz Kuča ka s. Brskutu (kod Titograda), oko 1600 četnika i italijanskih fašista, uz podršku artiljerije i avijacije, napali 9. crnogorsku udarnu brigadu 3. udarne divizije NOVJ na položaju s. Pelev Brijeg — s. Brskut — s. Mokro. Tek posle dvodnevni oštrih borbi oni su je potisli na liniju s. Sreteaška Gora — s. Prekobrđe — s. Tuzi (kod Kolašina) Neprijatelj je imao 23 mrtva i više ranjenih, a 9. brigada — 10 mrtvih i 23 ranjena borca.

19. april

- Jedinice 9. crnogorske udarne i jedan bataljon 5. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ izvršile protivnapad na nemačke i četničke snage na položajima s. Sreteaška Gora — s. Tuzi — s. Planinica (kod Kolašina) i uspele da neprijatelja proteraju u pravcu pl. Vjetarnika i Kuča. Tom prilikom je neprijatelj imao 25 mrtvih i mnogo ranjenih vojnika.

19 20. april

- U duhu naređenja Štaba 2. udarnog korpusa NOVJ, u rejonu Mojkovca jedinice 3. i 37. udarne divizije prešle u opšti protivnapad protiv jačih nemačkih i četničkih snaga i pripadnika muslimanske milicije. (Razbivši neprijatelja na položajima Burenj — Moj kovač — Razvršje — s. Pržišta, jedinice 2. udarnog korpusa uspele su da u narednim šestodnevni ogorčeni borbama zauzmu Sahoviće (sada: Tomaševo) i Bijelo Polje, nanevši neprijatelju gubitke od 230 mrtvih i oko 300 ranjenih. Gubici 3. i 37. divizije također su bili osetni.)

24. april

- Desetak savezničkih aviona bombardovali Tivat i tom prilikom uništili dva broda, a jedan brod oštetili. Poginulo je 5—6 nemačkih vojnika i 10 rudnika, dok je veći broj ranjen.

27. april

- U rejonu s. Kovrena, jedinice 3. proleterske (sandžačke) brigade 37. udarne divizije NOVJ razbile nemačko-četničku kolonu. Neprijatelj je imao oko 30 vojnika izbačenih iz stroja.

1944. april

HRVATSKA

april 1944.

- 28/29. april — Jedinice 5. crnogorske brigade 3. udarne divizije i 8. crnogorske udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ zauzele Bijelo Polje i odbacile nemačke i četničke snage prema Sjenici i Brodarevu.
30. april — Nemačke i četničke snage zauzele Cevo i ovladale pl. Simunjom, odakle su se slabiji jedinice Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ povukle na prostoru s. Lastva, s. Prentin Do, s. Bata.
- Jedinice 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ u sadejstvo s Komskim NOP odredom izvršile neuspeo napad na Berane (sada: Ivograd).

HRVATSKA

1. april — Na pl. Učki, po naređenju Operativnog štaba za Istru, formirana 1. istarska brigada »Vladimir Gortan«.
- Na pl. Učki održana I oblasna konferencija USAOH-a za Istru, kojoj je prisustvovalo oko 800 delegata iz svih krajeva Istre.
- Između Karlovca i s. Rečice delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški oklopni voz, uništivši 2 oklopna vagona i oštetivši lokomotivu i 1 vagon.
2. april — Kod s. Keića (blizu Ogulina) 3. bataljon 2. udarne brigade 8. divizije NOVJ napao delove nemačkog 1. lovačkog rezervnog puka, razbio ih i prinudio da se preko i Mrežnice povuku u s. Generalski Stol, uz gubitke od 24 mrtva i 8 ranjenih vojnika
- Jedinice 2. istarskog udarnog bataljona minirale prugu između s. Boruta i s. Cerovlj: Uništene su 2 lokomotive, a oštećeno je nekoliko vagona nemačkog vojnog voza.
3. april — Otpočeo petodnevni napad delova nemačke 392. legionarske divizije na jedinice 1 udarne brigade 8. divizije NOVJ na odseku s Dabar — s. Doljane (blizu Otočca), koje su uspele da odbiju napad neprijatelja i da mu nanesu gubitke od 50 mrtvih i više ranjenih vojnika, uz sopstvene gubitke od 5 mrtvih i 19 ranjenih boraca.
- Kod s. Gudača i u rejonu s Kravarskog (blizu V. Gorice) jedinice brigade "Franjo Ogulinac Seljo" i I. bataljon Turopoljsko-posavskog NOP odreda napali i razbili delove nemačke 1. kozačke konjičke divizije i domobranske Zagrebačke posadne brigade i prinudili ih na povlačenje prema s. Lomnici i s. Bušovcu. Zaplenjeno je 10 pušaka, 2 automata, 6000 metaka, 1 minobacač sa 90 mulla, 50 bombi, 15 konja, 7 kola i druga oprema.
- Na pruzi Zagreb — Sisak delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva putnička voza koja su prevozila domobrane 1 ustaše. Uništeni su 2 lokomotive i 11 vagona, a 3 vagona su oštećena. Poginulo je preko 50 a ranjeno 100 domobrana i ustaša.
- 3/4. april — Između Sunje i Kostajnice 1. udarna brigada Vasilj Gačeša i 3. brigada 7. udarne divizije NOVJ, delovi 2. diverzantskog bataljuna 4. korpusa NOVJ i Banijski NOI¹ odred porušili železničku prugu i tt veze u dužini od 5 km. zbog čega je saobraćaj obustavljen više dana.
4. april — Iz s. Lupoglava (kod Zagreba) oko 600 vojnika iz sastava nemačke 1. kozačke konjičke divizije napalo 1. brigadu 33. divizije NOVJ u Čazmi. Posle jednodnevne borbe neprijatelj se povukao u pravcu s. Čazmanske Dereze, uz gubitke od preko 50 mrtvih i ranjenih.
- U rejonu s. Vrpolja, s. Udetina, s. Glavičana, s. D. Pedalja i Grubišića brda 4. brigada 7. udarne divizije NOVJ i delovi Banijskog NOP odreda, posle petočasovne borbe, odbili napad delova nemačke 373. legionarske divizije iz Dvora na Uni i s. Zamlaha. Neprijatelj je imao 85 vojnika izbačenih iz stroja, a jedinice 4. brigade i Banijskog NOP odreda 3 mrtva i 16 ranjenih boraca.
- Na prostoriji sela: Hrašće, Breznik, Jugovac, Zaluka, V. Paka i Pravutina 3. bataljon domobranske 2. posadne brigade i delovi ustaškog 5. bataljona iz s. Netretića, s. D. Stativa, s. G. Pokupja i s. Ozlja otpočeli trodnevni napad na jedinice Karlovačke brigade 34. divizije NOVJ i Karlovačkog NOP odreda i prinudili ih na povlačenje u rejon s. Griblje, s. Bedenj, Lipovica.
5. april — Delovi 28. udarne divizije NOVJ, posle 36 časova borbe, zauzeli Podrav, Slatinu koju je branilo 450 ustaša iz 15. ustaškog bataljona i 80 domobrana i žandarma. Zaplenjena su 2 topa, 8 mitraljeza, 5 p. mitraljeza, 194 puške i 67.500 metaka.

- Jedinice 20. divizije NOVJ zauzele sela Čitluk i Potravlje (kod Sinja) i sela Ježević i Garjak (kod Vrlike) koja su branile ustaše.
- U s. Lupoglavu 1. istarska brigada »Vladimir Gortan« razbila 120 italijanskih fašista i 20 karabinijera.
- Kod s. Pece (blizu Zlatara) ustaše i domobrani iz s. Mađareva napali 3. bataljon 2. brigade Matija Gubec« 32. divizije NOVJ, ali su posle kraće borbe odbačeni.
- Jedinice 2. bataljona 2. sremskog NOP odreda napale s. Lovaš (kod Vukovara). U borbi s folksdojčerima poginuo je 1 a ranjena su 2 borca. Od neprijatelja je zaplenjeno 10 pušaka, 10 konja, 4 kola sa zapregom, 120 kg šećera i dosta druge spreme.
- Kod s. Orolika tblizu Vinkovaca) 1. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu minirala prugu. Uništene su 2 lokomotive i 12 vagona.
- Između s. Sv. Klare i s. Odre (na pruzi Zagreb — Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili teretni voz i uništili lokomotivu i 7 vagona.

5/6. april

- Jedinice 2. udarne brigade i Prateća četa 3. udarne brigade 8. divizije NOVJ i dva bataljona Kordunaškog NOP odreda zauzeli uporište s. Vukmanić (kod Karlovca) koje su branili delovi 1. bataljona domobranske 2. posadne brigade i delovi 10. ustaškog bataljona. Neprijatelj je imao 243 zarobljena. 73 mrtva i veći broj ranjenih vojnika i oficira Zaplenjeno je: minobacač sa 50 mina, 3 p. mitraljeza, 37 pušaka, 10 500 metaka i druga oprema.

6. april

- Na prostoriji Kostajnica — Sunja — Petrinja jedinice 1. udarne brigade »Vasilj Gačeša« i 3. brigade 7. udarne divizije NOVJ odbile napad delova nemačke 1. kozačke konjičke divizije iz Kostajnice, Sunje, s. Komareva i Petrinje i prinudile ih na povlačenje u polazne garnizone. Neprijatelj je imao 30 mrtvih i 445 ranjenih vojnika, a jedinice 7. divizije NOVJ 8 mrtvih, 6 ranjenih i 9 nestalih boraca.
- Kod s. Kravarskog, s. Cakanca i s. G. Hruševca (blizu V. Gorice) jedinice brigade Franjo Ogulinac Seljo« 34. divizije NOVJ odbile napad delova nemačke 1. kozačke konjičke divizije i domobranske Zagrebačke posadne brigade iz V. Gorice, s. Turopolja, s. Buševca i s. Lekenika i prinudile ih na povlačenje u polazne garnizone.
- Na liniji s. Dubrovčani — s. Rakovec — s. Tuheljske Toplice (kod Klanjca) nemačke snage i delovi Paveličeve gardijske brigade iz Klanjca, ojačani tenkovima, napali jedinice 1. udarne brigade »Braća Radić« 32. divizije NOVJ. Brigada je odbacila neprijatelja u polazni garnizon, oštetila mu 2 tenka i nanela mu gubitke od preko 40 mrtvih i ranjenih vojnika.
- Oko 800 ustaša i domobrana iz Koprivnice i Ludbrega otpočelo napad na Kalnički NOP odred u rejonu s. V. i M. Poganca, s. Ribnjaka, s. Radeljeva I s. Apatovca. Posle dvodnevni borbi napadač je odbačen u polazne garnizone.
- U blizini s. Rezovca (kod Virovitice) jedinice Bilogorskog NOP odreda napale iz zasede na 400 nemačkih vojnika i ustaša, ali su posle šestočasovne borbe prisiljene da se povuku.
- U Istri, po naređenju Operativnog štaba za Istru, formiran 1. NOP odred »Učka
- Kod o. Vira jedinice 3. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ zaplenile motorni jedrenjak »San Antonio« sa 30 tona raži i zarobile 2 nemačka vojnika.
- Kod o. Molata jedinice 3. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ zarobile motorni jedrenjak sa 2 nemačka i 4 italijanska naoružana mornara.
- Kod s. Staze i s. Kostreša (na pruzi Zagreb — Beograd) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva neprijateljska transportna voza, uništivši 2 lokomotive i 5 vagona 1 oštetiš 5 vagona.
- Između s. Duge Rese i s. Zvečaja (na pruzi Karlovac — Ogulin) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški transportni voz, uništivši lokomotivu i 4 vagona.
- Kod s. Gračenice (na pruzi Beograd — Zagreb) delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz, uništivši lokomotivu i 6 vagona. Saobraćaj je obustavljen 48 časova.

1/7. april

- Kod o. Murtera britanske motorne topovnjače MGB 661 i MGB 647 zarobile nemački motorni jedrenjak »Libekio« od 400 tona.

7. april
- Jedinice 13. divizije NOVJ napale na delove 847. puka nemačke 392. legionarske divizije koji su u rejonu s. Razvala i Vrha Kapele obezbeđivali saobraćaj na komunikaciji Ogulin — Brinje. Posle višerasovne borbe, zbog pristiglih pojačanja neprijatelju, jedinice 13. divizije NOVJ su se povukle.
 - U s. Lišanima (kod Benkovca) 5. dalmatinska udarna brigada 19. divizije NOVJ razbila posadu 5. ustaškog bataljona.
 - Između s. Sv. Klare i s. Odre (na pruzi Zagreb — Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz. Poginulo je 16 a ranjeno 30 vojnika.
8. april
- Kod s. Kramarića, s. Hasan-Brega, s. Velike i s. Jamnice (blizu Pisarovine) jedinice Turopoljsko-posavskog NOP odreda odbile napad delova nemačke 1. kozačke konjičke divizije iz s. Zdenčine i s. Brezovice i prinudile ih na povlačenje u polazne garnizone.
 - Iz s. Generalskog Stola delovi nemačkog 1. lovčkog rezervnog puka i ustaškog 33. bataljona prodrli u s. Perjasicu i okolna sela, te ih zapalili i opljačkali.
- 8/9. april
- Kod s. Majura (na pruzi Sunja — Kostajnica) delovi 7. udarne divizije NOVJ, Banijskog NOP odreda i 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ porušili železničku prugu na 18 mesta.
9. april
- U rejonu s. Miljkovići, s. Perkovići, s. Cubrice dve brigade četničkog 1. bosanskog korpusa iz s. Vrlike i s. Uništa napale 9 dalmatinsku brigadu 20. divizije NOVJ i potisle je ka Debelom brdu na pl. Dinari. Uvođenjem u borbu delova 10. dalmatinske brigade 20. divizije i 3. dalmatinske udarne brigade 9. divizije NOVJ iz rejonu s. Vrdova ka s. Braćevu Docu I iz s. Peulja ka s. Cetini, četnici su odbačeni ka Vrlici.
 - Kod s. Toplica (blizu Jastrebarskog) delovi nemačke 1. kozačke konjičke divizije iz Jastrebarskog napali 1. bataljon Zumbaračkog NOP odreda i prinudili ga na povlačenje prema s. Goljaku i s. Slavetiću. Neprijatelj je uspeo da iznenadi Stab odreda, ubije komandanta i zapleni odredsku arhivu.
 - Između s. Turopolja i s. Lekenika brigada Franjo Ogulinac Seljo i delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ porušili železničku prugu Zagreb — Sisak na 8 mesta.
 - Na pruzi Sapjane — s. Mučići minerska grupa 1 istarske brigade »Vladimir Gortan uništila lokomotivu i 3 vagona.
 - Između Karlovca i s. Ozlja delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški oklopni voz, uništivši lokomotivu i 2 vagona
10. april
- Delovi 12. divizije NOVJ napali ustaško-domobranske posade u s. Durdenovcu i Feričancima (kod Našica), ali su se posle tročasovne borbe povukli. U s. Durdenovcu su zapaljene električna centrala, železnička stanica, ložionica, fabrika parketa i skladište građevinskog materijala.
 - U Voćinu, od boraca 12. i 28. udarne divizije NOVJ, Istočne i Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ. formiran bataljon za borbu protiv pete kolone (Bataljon PPK) 6. korpusa NOVJ.
11. april
- U rejonu s. Keića 2 i 3. bataljon 1. udarne brigade 8 divizije NOVJ napali iz zasede delove nemačkog 1. lovačkog rezervnog puka iz s. Generalskog Stola i prinudili ih na povlačenje u polazni garnizon. Neprijatelj je imao 4 mrtvih (među kojima 2 oficira) i više ranjenih, a jedinice 1. udarne brigade 2 mrtva i 6 ranjenih boraca.
 - U Istri, po naređenju Operativnog štaba za Istru, formiran 2. pulski NOP odred.
 - U Istri, po naređenju Operativnog štaba za Istru, formiran italijanski partizanski bataljon »Pino Budičin«.
12. april
- Kod s. Crkvara (blizu Našica) jedinice Osječke brigade 12. divizije NOVJ napale iz zasede tri nemačke kolone iz Feričanaca, ukupne jačine 300 vojnika. Posle kratke borbe neprijatelj je odbačen u polazni garnizon.
 - U s. Suhopoljsko Borovo (kod Virovitice) delovi Bilogorskog NOP odreda napali 150 ustaša i posle kraće borbe odbacili ih u Viroviticu, nanevši im gubitke od 15 mrtvih i zaplenivši 1 mitraljez, 1 p. mitraljez, 7 pušaka i 3 automata.
 - Između s. Grede i s. Lekenika brigada »Franjo Ogulinac Seljo« i delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ porušili železničku prugu Zagreb — Sisak na 5 mesta.

- U rejonu s. Plešivice 4. bataljon Omladinske brigade »Joža Vlahović«, posle osmočasovne borbe, odbio napad delova 10. ustaškog bataljona iz Jastrebarskog.
 - Saveznički avioni bombardovali Zagreb, oštetili železničku stanicu i aerodrom tū kome su uništili 04 aviona. Poginulo je oko 200 neprijateljskih vojnika i železničara.
 - U Glini otpočela dvodnevna okružna konferencija USAOH-a za Baniju.
- 12 13. april**
- Prvi bataljon 1. udarne brigade »Vasilj Gaćeša« i 1. bataljon 2. udarne brigade 7. udarne divizije NOVJ napali ustaše i domobrane u s. Dluviši (kod Kostajnice) ali su se posle dvočasovne jake borbe povukli.
- 13. april**
- Iz Karlovca otpočeo napad nemačkih snaga, ustaša i domobrana na jedinice Kordunaškog NOP odreda u rejonu s. Sjeničaka, s. Lasinje, s. Skakavca i s. Tušilovića. U trodnevnim borbama neprijatelj je odbačen u polazni garnizon.
 - Minerska grupa 1. NOP odreda »Učka« minirala prugu između s. Boruta i Lupoglava i uništila 2 lokomotive i 6 vagona, zbog čega je saobraćaj obustavljen 8 dana.
 - Kod Koronice (sada: Titove Korenice) nemačka avijacija bombardovala Dopunski bataljon 11. korpusa NOVJ, te ubila 13 i ranila 16 boraca.
- 13 14. april**
- Između s. Ceglja i s. Deslnca 3. bataljon Omladinske brigade »Joža Vlahović*« i delovi Turapoljsko-posavskog NOP odreda i 2. diverzantskog bataljona 4 korpusa NOVJ porušili železničku prugu Zagreb — Karlovac na 9 mesta.
- 14. april**
- Po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku, objedinjavanjem Pešadijske, Artiljerijske i Škole za vezu NOV Hrvatske, formirana 1. oficirska škola NOV Hrvatske. Školovala je pešadijske, artiljerijske i intendantske oficire i oficire službe veze, uglavnom iz jedinica koje su bile u sastavu 4, 8. i 11. korpusa NOVJ.
 - Kod s. Sapjana (na pruzi Trst — Rijeka) minerska grupa 1. bataljona 1 istarske brigade Vladimir Gortan uništila nemački voz.
- 15. april**
- Na pruzi s. Sapjane — s. Matulje jedinice 1. istarske brigade »Vladimir Gortan« uništile 2 lokomotive i 21 vagon.
 - Između Karlovca 1 s. Ozlja delovi 2. diverzantskog bataljona 4 korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški transportni voz, uništivši lokomotivu i 5 vagona.
 - U Hrvatskom zagorju iziiao prvi broj lista »Naš put«, kao nastavak lista Glas Hrvatskog Zagorja .
- 16. april**
- U rejonu s. Bolec — s. Purga — s. Martinščina (kod Zlatara) jedinice 32. divizije 10. korpusa NOVJ izvršile napad na ustaško-domobranske snage (jačine oko 1000 vojnika), ali su se povukle usleđ pristizanja pojačanja. Neprijatelj je imao oko 60 vojnika izbačenih iz stroja, u jedinice 32. divizije NOVJ 24 borca.
 - U rejonu Orahovica — D. Miholjac — Našice jedinice 12. divizije NOVJ porušile 7 mostova.
 - Kod s. Blinjskog Kuta (na pruzi Sisak — Sunja) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz. Poginula su 4 a ranjeno je 11 nemačkih vojnika.
- 16 17. april**
- Na odseku Vinkovci — Novska delovi 1. diverzantskog bataljona 6 korpusa NOVJ i Posavskog i Diljskog NOP odreda porušili železničku prugu Beograd — Zagreb na 70 mesta.
- 17. april**
- U rejonu s. Strašnika i s. Gore delovi 1. udarne brigade »Vasilj Gaćeša« 7. udarne divizije NOVJ odbili napad 2. bataljona Krajiške ustaške brigade i delova nemačke 1. kozačke konjičke divizije I odbacili ih u Petrinju. Neprijatelj je imao 9 mrtvih i 30 ranjenih vojnika.
 - U s. Vrbno (kod Lepoglave) jedna četa ustaša iz s. Badnja napala 3. bataljon Zagorskog NOP odreda. Posle sedmočasovne borbe ustaše su odbačene uz gubitke od 15 mrtvih i 22 ranjena.
 - Na pruzi kod s. Jurdana (blizu Rijeke) minerska grupa 1. istarske brigade »Vladimir Gortan« uništila lokomotivu i 2 vagona.
- 18. april**
- Iz Ogulina, Brinja, s. Krivog Puta, Senja i Novog pet bataljona nemačke 392 legionske divizije i jedan ustaški bataljon otpočeli koncentričan napad u cilju zauzimanja Drežnice i uništenja baza za snabdevanje 13. divizije NOVJ u tom rejonu. I

pored jakog otpora 2. brigade i 1. NOP odreda 13. divizije NOVJ u rejonu s. Brezno — s. Skalić — s. Tužević — pl. Miškovića. neprijatelj je istog dana izbio u Drežnicu. On je do 20. aprila pročešljavao šumski predeo oko Drežnice, gde je zaplenio više skladišta municije i druge opreme.

— Kod s. Jertovca (blizu Zlatara) ustaše i domobranci iz s. D. Konjščine napali jedinice Zagrebačkog NOP odreda, ali su posle osmočasovne borbe odbačeni u polazni garnizon.

— Kod s. G. Jesenja (blizu Krapine) jedna nemačka četa iz Krapine napala 1. bataljon Zagrebačkog NOP odreda, ali je, posle obostranih napada i protivnapada, odbačena u polazni garnizon. Neprijatelj je imao 3 mrtva i 12 ranjenih vojnika.

18/19. april

— Na odseku s. Malino — s. Oriovac (kod Slav. Broda) jedinice Diljskog NOP odreda porušile železničku prugu Beograd — Zagreb na 19 mesta.

19. april

— U rejonu s. Gore i s. Strašnika delovi 1. udarne brigade ; Vasilj Gačeša 7. udarne divizije NOVJ odbili napad 2. bataljona Krajiške ustaške brigade i delova nemačke 1. kozačke konjičke divizije i odbacili ih u Petrinju. Neprijatelj je imao 7 mrtvih i 25 ranjenih vojnika.

— Kod s. Duhova (blizu Daruvara) jedinice Cehoslovačke NO brigade Jan Žiška 6 korpusa NOVJ vodile dvočasovnu borbu protiv ustaško-nemačkih snaga jačine oko 700 vojnika, zatim se povukle.

— U Zrmanjskom klancu jedinice 5. dalmatinske udarne brigade 19. divizije NOVJ napale iz zasede nemačku motorizovanu kolonu i uništile 4 kamiona i putnički automobil.

20. april

— U rejonu s. G. i D. Pribičn, s. Sorževa i s. Hutina delovi nemačkog 1. lovačkog rezervnog puka, 10. ustaški bataljon i 4. bataljon domobranske 2. posadne brigade iz Jastrebarskog i s. Draganića napali jedinice Omladinske brigade Joža Vlahovića 34 divizije NOVJ, ali su posle obostranih napada i protivnapada odbačeni u polazne garnizone. Neprijatelj je imao 60 mrtvih 1 ranjenih, a jedinice Omladinske brigade 11 mrtvih, 18 ranjenih i 5 nestalih boraca.

Između s. Horvata i s. Zdenčine Turopoljsko-posavski NOP odred i delovi 2. diverzantskog bataljona 4 korpusa NOVJ porušili železničku prugu Zagreb — Karlovac na 46 mesta.

U varošici Sv. Ivanu Zelini delovi Zagrebačkog NOP odreda razoružali posadu jačine 10 ustaša, zaplenivši minobacač sa 125 mina. mitraljez i 10 pušaka.

— Kod Karlovca delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz, uništivši lokomotivu i 0 vagona. Tom prilikom je poginulo 36 neprijateljskih vojnika i dosta ih je ranjeno.

20/21. april

— Sa o. Visa dva ojačana bataljona 11. dalmatinske brigade i bataljon 1. dalmatinske udarne brigade 26. divizije NOVJ izvršili desant na o. Mljet. U dvodnevnom oštrim borbama oni su razbili nemačku posadu (dve čete 750. puka nemačke 118. lovačke divizije), a zatim se noću 22/23. aprila povukli na o. Lastovo. Prema nepotpunim podacima neprijatelj je u tim borbama imao 96 mrtvih i 46 zarobljenih vojnika, a desantne snage 25 mrtvih i 76 ranjenih boraca.

21. april

— Kod s. Budinščine. s. Podruta, s. Zajezde i s. Kamene Gorice dva bataljona Pavelićeve gardijske brigade iz Zlatara i Novog Marofa, pojačani tenkovima, napali jedinice 32. divizije i 1. brigade 33. divizije NOVJ. Posle jednodnevne oštre borbe neprijatelj je prinuđen na povlačenje uz gubitke od preko 40 mrtvih i oko 70 ranjenih vojnika. Zaplenjeno je: tenk, 2 topa sa 13 granata, 2 mitraljeza, radio-stanica, 5 p. mitraljeza i drugi ratni materijal. Uništena su 3 kamiona i motocikl, a oštećena 3 tenka, kamion i motocikl.

— Jedinice 18. brigade 12. divizije NOVJ napale s. Durdenova. (kod Našica). Selo su branili Ilijo ustaša iz 18. ustaškog bataljona i 32 žandarma. Posle dvodnevne žestoke borbe jedinice 18. brigade su se povukle zbog dolaska pojačanja.

21/22. april

— Sa o. Visa glavnina 26. divizije NOVJ izvršila desant na o. Korčulu. Otok su branila dva ojačana bataljona 750. puka nemačke 118. lovačke divizije. U borbama do 24. aprila savladana je nemačka posada u rejonu s. Blata i s. Vele Luke, a zatim su se noću 24./25. aprila jedinice 26. divizije NOVJ povukle na o. Vis. Prema nepotpunim podacima 26. divizije NOVJ neprijatelj je imao 297 poginulih i 459 zarobljenih vojnika. Gubici desantnih snaga: 48 mrtvih i 184 ranjena borca.

- Delovi 7. udarne divizije NOVJ i Banijskog NOP odreda napali ustaško-domobransko uporište s. Divušu (kod Kostajnice), ali su se morali povući zbog dolaska pojačanja iz Dvora na Uni.
22. april
- Delovi nemačke 1. kozačke konjičke divizije i 2. bataljona Krajiške ustaške brigade iz Kostajnice, s. Komareva i Petrinje otpočeli napad na jedinice 1. udarne brigade »Vasilj Gačeša« i delove 2. udarne brigade 7. udarne divizije NOVJ na prostoriji Kostajnica — Sunja — Petrinja. U dvodnevnom borbama neprijatelj je uspeo da bez većih gubitaka prodre duboko na slobodnu teritoriju.
 - Na jugozapadnim padinama pl. Dinare dva bataljona nemačke 264. pešadijske divizije, 27. ustaški bataljon. 400 domobrana i oko 1000 četnika iz Livna, Sinja, Vrlike i s. Uništa napali na 20. diviziju NOVJ, Dinarski NOP odred i 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije NOVJ. U toku 22. i 23. aprila neprijatelj je iz Sinja i Vrlike prodro u s. Vrdovo, s. Bračev Dolac i pred Vještica goru. dok su snage iz Livna zadržane kod s. Han-Prologa. Neprijatelj se 24. aprila povukao u polazne rejone, popalivši sela kroz koja je prošao.
 - Jedinice 2. brigade 35. divizije NOVJ i 3. brigade 13. divizije NOVJ vodile jaču borbu protiv 3. bataljona 846. puka domobrana i oko 1000 četnika iz Livna, Sinja, Vrlike i s. Uništa napali na 20. diviziju NOVJ, Dinarski NOP odred i 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije NOVJ. U toku 22. i 23. aprila neprijatelj je iz Sinja i Vrlike prodro u s. Vrdovo, s. Bračev Dolac i pred Vještica goru. dok su snage iz Livna zadržane kod s. Han-Prologa. Neprijatelj se 24. aprila povukao u polazne rejone, popalivši sela kroz koja je prošao.
 - Jedinice 2. brigade 35. divizije NOVJ i 3. brigade 13. divizije NOVJ vodile jaču borbu protiv 3. bataljona 846. puka domobrana i oko 1000 četnika iz Livna, Sinja, Vrlike i s. Uništa napali na 20. diviziju NOVJ, Dinarski NOP odred i 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije NOVJ. U toku 22. i 23. aprila neprijatelj je iz Sinja i Vrlike prodro u s. Vrdovo, s. Bračev Dolac i pred Vještica goru. dok su snage iz Livna zadržane kod s. Han-Prologa. Neprijatelj se 24. aprila povukao u polazne rejone, popalivši sela kroz koja je prošao.
 - Jedinice 21. udarne brigade 28. udarne divizije NOVJ zauzele Feričance. koje je branilo 80 ustaša iz 18. ustaškog bataljona i 20 domobrana.
 - Kod s. Kusionja ustaško-domobranske snage iz Pakraca napale 2. bataljon Daruvarskog NOP odreda, ali su posle dvočasovne borbe odbačene prema s. Siraču.
 - Kod o. Silbe patrolni čamci PC 21 i PC 22 iz flotile 3. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ napali neprijateljske motorne jedrenjake »Galijana« i »Emilija«, u kojima se nalazilo 7 vagona uglja i 186 buradi baruta. Posle kraće borbe oni su brodove zaplenili a posadu (4 nemačka vojnika i 8 italijanskih mornara) zarobili. Poginula su 2 nemačka vojnika.
 - Na pruzi između Rijeke i s. Matulja minerski vod 1. istarske brigado »Vladimir Gortan« uništio lokomotivu i 2 vagona.
23. april
- Posle petočasovne borbe delovi 1. brigade 33. divizije NOVJ zauzeli Ivanec (kod Varaždina), koji su branili domobrani i ustaše. Poginulo je 34 a zarobljeno 26 neprijateljskih vojnika. Zaplenjeno je: mitraljez, 8 p. mitraljeza, 31 puška, 1 minobacač, 12.000 metaka i drugi ratni materijal.
24. april
- Kod s. Cerja Tužnog (blizu Varaždina) ustaški i domobranski delovi iz Varaždina napali jedinice 1. udarne brigade »Braća Radić« 32. divizije NOVJ. Posle dvodnevnih borbi i nekoliko uzastopnih napada, ustaše i domobrani su odbačeni u pravcu Varaždina.
25. april
- U s. Pčeliću (kod Virovitice) 2. bataljon Bilogorskog NOP odreda napao na oko 200 nemačkih vojnika i ustaša i prinudio ih na povlačenje u pravcu Virovitice.
 - Kod s. Sapjana (na putu Trst — Rijeka) 1. istarska brigada »Vladimir Gortan« uništila 4 kamiona i 1 autobus s nemačkim vojnicima.
26. april
- Na području pl. Učke otpočeo napad snaga nemačke 278. pešadijske divizije, 10. SS policijskog pulta i drugih teritorijalnih jedinica u cilju uništenja istarskih jedinica. Operativni štab za Istru, sa potčinjenim jedinicama, ranije se izvukao u rejon s. Sapjane — s. Klana — s. Kastav. Nemačke jedinice su produžile čišćenje tog dela Istre do 8. maja i tom prilikom izvršile niz zločina: u s. Lipi 29. aprila pobile 278 ljudi: popalile M. i V. Učku, Vranje, Brest, Brgudac, Semić, Račju Vas, Trstenik, Vodice i druga sela.
 - Delovi 8. i 35. divizije NOVJ otpočeli sedmodnevni napad protiv delova nemačke 392. legionarske divizije i ustaških snaga na prostoriji s. Crna Vlast — s. Vrhovine — s. Zalužnica. Neprijatelj nije odbačen sa ove prostorije ali su mu naneti veliki gubici — 102 mrtva i veći broj ranjenih vojnika. Jedinice NOVJ su imale 17 mrtvih i 58 ranjenih boraca.
 - Prva udarna brigada 13. divizije NOVJ napala s. Bosiljovo koje je branio bataljon nemačkog 1. rezervnog lovačkog puka. Neprijatelj je pružao žilav otpor. Posle višerasovne borbe, kada su iz Ogulina i s. Generalskog Stola pristigla pojačanja, 1. udarna brigada se povukla.

- Delovi nemačkog 1. lovačkog rezervnog puka i 10. ustaškog bataljona iz Karlovca i delovi 3. bataljona domobranske 2. posadne brigade iz s. Ozlja otpočeli napad na Omladinsku brigadu »Joža Vlahović« u Zumberku. U trodnevnim borbama oni su je prinudili na povlačenje prema Beloj krajini i zauzeli s. Sošice (kod Jastrebarskog).
- Us. Gori (kod Petrinje) i okolnim uporištima jedinice 7. ud. irne divizije NOVJ napale ustaše i delove nemačke 1. kozačke konjičke divizije. Posle ogorčenih borbi, neprijatelj se 27. aprila povukao iz s. Gore prema Petrinji.
- Dva bataljona 2. brigade i jedan bataljon 1. NOP odreda 13. divizije NOVJ napali na Drežnicu koju su branili delovi 846. puka nemačke 392. legionarske divizije. Zbog jakog otpora neprijatelja mesto nije zauzeto.
- Udarni bataljon Zapadne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ zauzeo ustaško uporište s. Belec (kod Zlatara). Neprijatelj je imao 9 mrtvih i 12 zarobljenih vojnika. Zaplenjeno je 12 pušaka i 60.000 metaka.

27. april

- Delovi nemačke 42. lovačke divizije, domobranske 4. brdske brigade, nemačkog 1. policijskog puka, 2. bataljona domobranske Brze brigade, 16. ustaškog bataljona i drugih ustaško-domobranskih snaga iz Podrav. Slatine, Virovitice, Daruvara i Slav. Požege otpočeli koncentričan napad na jedinice 6. korpusa NOVJ na pl. Papuku. U borbama do 10. maja neprijatelj je prešao celu slobodnu teritoriju, uništio mnoge građevinske objekte i radionice vojnopo/adinskih organa, popalio mnoga sela i ubijao nevino stanovništvo, ali nije uništio jedinice 6. korpusa NOVJ.
- U s. Aržanu (kod Imotskog) 10. dalmatinska brigada 20. divizije NOVJ sa bataljonom Mosorskog NOP odreda napala ustaško-domobransku posadu. Poginula 4, ranjeno 5, zarobljeno 30 i nestao 41 neprijateljski vojnik. Brigada je imala 1 mrtvog i 4 ranjena borca.
- Između s. Našičke Breznice i s. Koške (na pruzi Našice — Osijek) jedinice Osječkog NOP odreda porušile prugu na 8 mesta.
- Kod s. Orljavea i s. Mihaljevaca nemačka borbena grupa »Širovski« iz Slav. Požege napala Požeški NOP odred i odbacila ga na pl. Papuk, zauzevši sela Orljavac, Stražeman i Veliku.
- Nemačka borbena grupa »Hofman« iz Virovitice zauzela s. Pivnicu (kod Virovitice), u delovi domobranske 4. brdske brigade iz Daruvara zauzeli s. Dulavec (sada: Miodkovićevo, kod Daruvara), potisnuvši delove 28. udarne divizije NOVJ prema Voćinu),
- Kod s. Cerja Tužnog (blizu Varaždina) ustaški i domobranski delovi iz Varaždina napali jedinice 2. brigade »Matija Gubec« 32. divizije NOVJ, te posle kraće borbe prodrli u Ivanec.
- U uvali Sv. Nikola (na o. Olibu) plovne jedinice 2. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ zarobile nemački naoružani motorni jedrenjak »Bjanka Stela« s posadom od 14 mornaričkih podoficira i 1 oficira, dok su 4 podoficira poginula.

28. april

- Jedinice 32. divizije 10. korpusa NOVJ napale ustaše i domobrane u Novom Marofu. Posle jednodnevne borbe i uzastopnih napada i protivnapada jedinice 32. divizije su odbijene.
- Delovi nemačke borbene grupe »Širovski« napali Požeški NOP odred i zauzeli s. Bučko Kamensko (kod Slav. Požege).
- Delovi nemačkog 1. policijskog puka potisnuli delove 28. udarne divizije NOVJ i zauzeli s. Slatinski Drenovac (kod Podrav. Slatine).

29. april

- Us. Doljanima (kod Daruvara) 1. bataljon Daruvarskog NOP odreda napao 3. četvu 1. bataljona domobranskog 4. brdskog puka. Napad nije uspeo zbog dolaska pojačanja iz Daruvara
- Nemačka borbena grupa »Hofman« i delovi nemačkog 1. policijskog puka odbacili jedinice 28. udarne divizije NOVJ, te zauzeli Voćin i popalili ga.

30. april

- Delovi nemačke borbene grupe »Širovski«, posle borbi s Požeškim NOP odredom, zauzeli s. Zvečevo (kod Slav. Požege).
- Prvi bataljon Bilogorskog NOP odreda upao u Viroviticu i razoružao posade triju bunkera, zarobivši 18 domobrana, a zatim se povukao.
- Peta dalmatinska udarna brigada 19. divizije NOVJ razbila ustašku posadu i zauzela s. Lisičić (kod Benkovca).

MAKEDONIJA

2. aprill — CK KPM uputio pismo oblasnim komitetima KPM: traži da se za ASNOM izabranu delegatu upute na slobodnu teritoriju u rejonu Kumanova.
2. april — Treća makedonska NOU brigada i Kosovski NOP odred izvršili napad na s. Dobrevo i s. Probištip, rudnike olova i cinka (kod Kratova). Sva nadzemna postrojenja rudnika i električne centrale su uništeni a bugarske kasarne spaljene. Poginulo je 110 nemačkih i 70 bugarskih vojnika a 51 vojnik je zarobljen. Brigadi se dobrovoljno priključilo 120 rudara. Zaplenjena su 2 p. mitraljeza i 40 pušaka, municija i druga oprema. Rudnik nije radio pet meseci.
- Kod Crnog vrha (blizu Kratova) 3. makedonska NOU brigada i Kosovski NOP odred vodili žestoku borbu protiv bugarskih jedinica kratovskog garnizona, podržanih avijacijom, koje su krenule u pomoć napadnutim bugarskim i nemačkim snagama kod rudnika olova i cinka u s. Dobrevu i s. Probištiju. Uz obostrane gubitke, jedinice NOVJ povukle su se ka r. Krivoj reci.
4. *april* — Kod s. Drenka, s. 2eljuvina i Stracina (blizu Kumanova) 3. makedonska NOU brigada i Kosovski NOP odred, povlačeći se posle napada na Probištip, vodili borbu protiv bugarskih snaga iz Krive Palanke i Kumanova koje su pošle u poteri! za njima. Jedinice NOV i POJ su uspele da se preko Krive reke probijaju na pl. Kozjak.
- 7 8. april — U Kavadarcima, opkoljeni u jednoj kući, posle šestočasovnog otpora bugarskoj policiji. poginuli članovi Sreskog komiteta KPM za Veles Kiro Atanasovski i Dimče Mirčev, narodni heroji.
10. april — Kod s. Rusca (blizu Kumanova) 3. makedonska NOU brigada i jedan bataljon Kosovskog NOP odreda posle viščasovne borbe protiv lovačkog bataljona bugarskog 56. pešadijskog puka, naneli neprijatelju osetne gubitke i gonili ga sve do s. Klinovca. Brigada je zaplenila 1 top, 2 minobacača, 2 radio-stanice, 1 mitraljez 4 p. mitraljeza i drugo naoružanje i opremu.
12. *april* — U s. Tresinu (u Grčkoj) formiran Strumičko-devdelijski (ili Plačkovički) NOP odred, sa zadatkom da dejstvuje na strumičko-devdelijskom terenu.
- Iz s. D. Radova (u Karadžoi, u Grčkoj), preko grčko-albanske teritorije, 1. makedonsko-kosovska NOU brigada krenula za Debarca.
- U rejonu ž. slanice Tabanovce (kod Kumanova) delovi Kumanovskog NOP odreda miniranjem uništili lokomotivu i 5 vagona bugarskog transportnog voza koji se iz Grdelice kretao za Skoplje.
- April p. p.* — GS NOV i PO za Makedoniju izdao proglas kojim poziva narod da stupa u redove NOV. a bugarske oficire, podoficire i vojnike poziva da se ne bore protiv jedinica NOVJ, nego da prelaze na njihovu stranu.
19. *april* — U s. Turju (u Karadžoi, u Grčkoj) 1. makedonsko-kosovska NOU brigada podeljena u dve grupe bataljona (makedonsku i kosovsku grupu). Stab brigade je i dalje, sve do formiranja posebnih brigada, komandovao obema grupama.
21. april — PK SKOJ-a za Makedoniju uputio direktivno pismo omladinskim organizacijama na terenu: o njihovom organizovanju i o delokrugu njihovog rada; o formiranju omladinskih seoskih i opštinskih odbora, radnih četa, omladinskih domova i pionirskih organizacija i o stvaranju analfabetskih i sanitetskih kurseva.
- Kod s. Čelopeka (blizu Kumanova) Kumanovski NOP odred vodio borbu protiv bugarske vojske i policije kumanovskog garnizona. Dobivši pojačanja, neprijatelj je okružio ovaj NOP odred, ali je on uspeo da se, pod borbom, izvuče preko nabujale r. Pčinje.
23. *april* — Drugi oblasni komitet SKOJ-a dostavio PK SKOJ-a za Makedoniju sledeći izveštaj: o stanju organizacije posle provala i hapšenja koja je izvršio bugarski okupator u bitoljskom srezu; o merama za učvršćenje skojevskih organizacija u bitoljskom i struškom srezu, u Debarcama i u Malesiji; o mobilisanju 21. godišta od strane bugarskog okupatora.
24. april — Pripremajući napad na Kratovo, 3. makedonska NOU brigada i Kosovski i Kumanovski NOP odred porušili drumske mostove kod Slracina, Krive Palanke i Cifte-Hana.

25. april — Treća makedonska NOU brigada 1 Kosovski NOP odred napali Kratovo i posle višečasovne borbe ga zauzeli. Zarobljeno je i razoružano 120 bugarskih vojnika 1 oficira, a poginulo dosta vojnika i policajaca. Zaplenjeno: 7 kamiona, 2 automobila 4 minobacača, 4 mitraljeza, 129 pušaka i drugi ratni materijal. Kuda su neprijatelju došla jaka pojačanja, jedinice NOV i POJ su se povukle u pravcu Osogovske planine.
27. april — Na Liscu (na Osogovskim pl.), u pokretu za Osogovo, gde je trebalo da se spoji sa 3. makedonskom NOU brigadom. 6. južnomoravska NO brigada vodila ostru susretnu borbu protiv bugarskog 1. armijskog puka, zatim se povukla na pl. German, ne uspevši da se poveže sa 3. brigadom.
28. april — Kod s. Zavoja (na putu Ohrid — Resen), li pokretu za Debarca, Grupa makedonskih i Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada), vodile šestočasovnu ostru barbu protiv bugarskih jedinica ohridskog i rensenskog garnizona. Iako je neprijatelj zaposeo drum, grupe su, razbivši bočna obezbeđenja, izvršile proboj i produžile pokrete za s. Velmej (kod Ohrida).
29. april — Okružene kod s. Velmeja (blizu Ohrida). Grupa makedonskih i Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada) vodile žestoku osmočasovnu borbu protiv bugarskih jedinica iz Ohrida i Resena, koje su ranije zaposele dominirajuće položaje. Smelim jurišima i veštım manevrom, bataljoni su razbili blokadu i probili se u pravcu s. Slatine. Poginula su 03 bugarska vojnika a 12 vojnika je zarobljeno. Zaplenjeno je 26 pušaka. 2 p. mitraljeza, mnogo municije i drugog ratnog materijala. Tom prilikom je. pored ostalih, poginuo politički komesar Grupe kosovsko-metohijskih bataljona Miloš Gilić Mićo. narodni heroj.
30. april — Kod s. Slatina (blizu Ohrida) Grupa makedonskih i Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada) razbile nemačko-balističke snage. Poginulo je oko 50 nemačkih vojnika i balista, a 40 ih je zarobljeno. Zaplenjena je komora od 30 konja i dosta oružja.
- April k. — Na Kadici (kod Titovog Velesa) formiran Veleški NOP odred Trajče Pctkanovski •.

SLOVENIJA

1. april — Otpočeo napad 18. slovenačke (Soške) brigade 30. divizije NOVJ na nemačko uporište Spodnju Idriju. Ostale brigade 30. divizije i brigade 31. divizije NOVJ bile su na obezbeđenju i blokirale snage u Idriji. U teškim četverodnevničnim borbama snage 18. slovenačke (Soške) brigade su uspele da prodru u uporište, ali ga zbog jakog fortifikacijskog uređenja i zbog otpora branilaca, nisu mogle zauzeti. Za to vreme su brigade na obezbeđenju vodile teške borbe protiv kolona koje su iz Idrije, s Godoviča i s. Rovta nadirale u pomoć okruženoj posadi.
- Kod s. Zadloga (blizu Idrije) 3. slovenačka udarna brigada Ivan Gradnik 31. divizije NOVJ vodila višečasovnu borbu protiv nemačke kolone koja je ispadom iz Idrije nastojala da pomogne svojoj posadi u garnizonu Spodnja Idrija. Brigada je energičnim jurišem odbacila neprijatelja u Idriju.
- Na položajima kod s. Stakne 13. slovenačka brigada »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ vodila teške borbe protiv nemačkih kolona koje su nadirale sa pravca s. Lcpih Njiva i s. Rečice (kod Mozirja). Brigada se borila sve do pada mraka, kada se, pod pritiskom nadmoćnih snaga, prebacila na nove položaje kod s. Javorja (blizu Mežica).
2. april — U GS NOV i PO za Sloveniju stigla sovjetska vojna misija.
- U Općinama (kod Trsta) minerska grupa 9. korpusa NOV.) miniranjem srušila bioskopsku salu. Poginulo je 80 a ranjeno oko 150 nemačkih oficira i podoficira.
3. april — U rejonu Idrije jedinice 31. divizije NOVJ napale na nemačko-belogardističke kolone koje su iz garnizona Idrije, s. Godoviča i s. Veharša nastojale da 31. diviziju odbace od Idrije i time razbiju blokadu garnizona. Posle višečasovnih borbi neprijateljske kolone su, uz znatne gubitke, odbačene u polazne garnizone.
4. april — U rejonu s. Sv. Duha (kod Slovenj-Građeca) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Serčer« 14. divizije NOVJ vodila dvočasovnu borbu protiv nemačke kolone koja je iz Šoštanjā nadirala preko s. Razbora, Napadnuta u leda iz Slovenj-Građeca, od druge nemačke kolone, slovenačka brigada se povukla na pl. Kozji hrbet i dalje ka s. Lesniku.
- Jedinice 15. divizije NOVJ zapalile nemačko uporište u s. Dolama (kod Mokronogu). Izgorelo je 45 žandarma s naoružanjem.

5. april — U s. Sr. Lokovecu (kod Ajdovščine), od partizanskog bataljona »Triestina d'asalto«, formirana italijanska partizanska brigada »Triestina d'asalto Garibaldi«. Ona je ušla u sastav 30. divizije NOVJ.
6. april — Sesta slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napala nemačko uporište u s. Radomlju (kod Kamnika), jačine oko 110 vojnika. Posle jednočasovne borbe ona je spalila 18 vojničkih baraka pripremljenih za nemačku vojsku, ubila 30 i zarobila 24 vojnika, ali uporište, dobro utvrđeno, nije zauzela u potpunosti.
7. april — GS NOV i PO za Sloveniju izdao naredbu da se, u cilju brže evakuacije ranjenika, u divizijama formiraju sanitetske čete a u samostalnim brigadama i odredima sanitetski vodovi.
8. april — Na položajima kod s. Cerneleca (na putu G. Grad — Kamnik) 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ vodila teške borbe protiv nemačke motorizovane kolone. Posle višečasovne borbe neprijatelj je prinuđen da se povuče u G. Grad.
9. april — U rejonu s. Moravča (kod Domžala) 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila višečasovnu borbu protiv delova nemačkog 28. SS policijskog i 184. landessicen-puka koji su nadirali iz Domžala i Kamnika i odbacila ih u polazne garnizone.
- Kod s. Cola (blizu Ajdovščine) 3. slovenačka udarna brigada Ivan Gradnik« 31. divizije NOVJ napala nemačko-belogardističku kolonu koja je nadirala iz Ajdovščine. Brigada ju je, posle višečasovne borbe, razbila i odbacila u polazni garnizon.
10. april — Delovi 2 bataljona 2. slovenačke brigade narodne odbrane napali četnički logor u s. Sleverjanu (kod Gorice), odakle su četnici pobjegli u Goricu uz gubitke od 5 mrtvih i 7 ranjenih.
11. april — Delovi nemačke 188. rezervne divizije, 10. SS policijskog puka i kvistlinških formacija otpočeli ofanzivnu operaciju protiv jedinica 9. korpusa NOVJ na prostoriji St. Viška gora — Ziri — s. Col — s. Predmeja — s. Lokve — Banjska pianola, težeći da ih nabace na nepovoljne položaje u rejonu s. Vrsnik — s. Ledine, tu ih okruže i unište. Uspelim manevrom jedinice 9. korpusa NOVJ su izbegle okruženje, i posle prvih odbrambenih borbi prešle u protivnapade i do 22. aprila razbile neprijatelja.
12. april — U čast treće godišnjice formiranja OF, GS NOV i PO za Sloveniju raspisao takmičenje svojih jedinica (trajalo od 27. aprila do 27. juna).
- GS NOV i PO za Sloveniju Izdao naredbu o reorganizaciji obaveštajne službe: ukidaju se obaveštajci u četama i bataljonima, a ojačavaju obaveštajni centri odreda, brigada i divizija.
- Jedinice Dolenjskog NOP odreda 7. korpusa NOVJ uništile nemačko uporište u s. Zagozu (kod Radeča), jačine 80 ljudi. U jednočasovnoj borbi je poginulo 35 nemačkih vojnika a uporište spaljeno.
13. april — CK KP Slovenije izdao uputstvo o radu i zadacima divizijskih partijskih komiteta i odredskih sekretarijata, njihovoj organizacijskoj strukturi i potčinjenosti, kao i o dostavljanju izveštaja.
14. april — Na putu s. Ljubno — s. Luče 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Sercer« 14. divizije NOVJ napala nemačku motorizovanu kolonu jačine 5 kamiona i 2 tenka, te u oštroj borbi nanela joj gubitke od 42 mrtva i 8 ranjenih i uništila 2 kamiona, ali zbog pristiglog pojačanja, nije uspela da pokupi oružje. Neprijatelj se, pod zaštitom tenkova, povukao u s. Luče (kod Mazirja).
- Na položajima kod s. Trebelna i s. Češnjice 4. slovenačka udarna brigada »Matija Gubec« 15. divizije NOVJ otpočela tešku borbu protiv nemačkih snaga koje su nadirale iz Novog Mesta. U dvodnevnom borbama pretrpevši znatne gubitke (oštećena su i tri tenka), neprijatelj se povukao u polazni garnizon.
- April s. — Naredbom GS NOV i PO za Sloveniju, u sastavu 7. korpusa NOVJ formiran Tenkovski odred od dva tenka.
18. april — Radi obezbeđenja napada 18. divizije NOVJ na Ribnicu sa pravca Ljubljana — Grosuplje, 15. divizija NOVJ prebačena iz rejona Novo Mesto — Suha krajina na odsek Ribnica — Grosuplje — s. Pijava Gorica.

19. april — Otpočeo napad 9. i 10 slovenačke brigade 18. divizije NOVJ na nemačko-belogardi-
stičko uporište Ribnicu. Zbog jakih utvrđenja brigade su. posle dvodnevnih oštrih
borbi, odustale od daljih napada, ali su vodile borbu sa neprijateljskim kolonama
koje su iz V. Lašča i Kočevja nadirale ka Kibnici.
20. april — GŠ NOV i PO za Sloveniju izdao Uredbu o vojnom krivičnom sudstvu.
— Na osnovu naredbe Štaba 9. korpusa NOVJ, na pl. Trnovskom gozdu formiran Škol-
ski logor za obuku novomobilisanog ljudstva.
— Šesta slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO
Slovenije napala nemačko uporište s. Šmartno (kod Kfimnika), a 1. slovenačka udarna
brigada Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ bila na obezbeđenju sa pravca Kamnika.
Brza i snažna intervencija iz Kamnika i G. Grada primorala je brigadu »Slavko
Slander« da odustane od daljeg napada i prihvati borbu s nemačkim snagama koje
su nadirale u pomoć napadnutoj posadi.
21. april — Kod s. Soteske (blizu Kamnika) 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14.
divizije NOVJ vodila žestoke borbe protiv nemačke kolone iz Kamnika, pa se, zbog
pristiglih pojačanja, povukla na Kavran (kod Kamnika), dok je 6. slovenačka udarna
brigada »Slavko Slander« 4 operativne zone NOV i PO Slovenije odbila neprijatelj-
sku kolonu na pl. Kozjaku (kod Motnika). Sutradan je neprijatelj, uz podršku tenko-
va, probio položaje brigade Tone Tomšič i izbio u s. Šmartno (kod Kamnika).
— LI Beneškoj Sloveniji, od partizanskog bataljona »Macini«, formirana italijanska par-
tizanska brigada Garibaldi Natizone.
— Treći bataljon 5. slovenačke udarne brigade Ivan Cankar« 15. divizije NOVJ napao
i razbio belogardističke uporište u s. Igu (kod Ljubljane). Zbog snažne intervencije
neprijatelja iz Ljubljane, jedinice 15 divizije NOVJ su vodile četvorodnevne teške
borbe na prostorijsi Grosuplje — s. Pijava Gorica — s. Turjak.
22. april — Diverzantska grupa 9. korpusa NOVJ minirala Oficirski dom u Trstu. Tom prilikom
je poginulo oko 150 a ranjeno oko 200 nemačkih vojnika i oficira. Za odmazdu, ne-
mačke vlasti su na tom mestu obesile 51 taoca.
— Diverzantska grupa 16. slovenačke brigade »Janko Premrl Vojko« 31. divizije NOVJ
uništila nemačko skladište benzina u Postojnskoj špilji. Izgorelo je 12 vagona ben-
zina
23. april — Nemačke motorizovane snage (17 kamiona) izvršile ispad iz G. Grada preko Nove
Stifte do s. Cernelca i na Tomanovu planinu. Pri povratku, njih je na položajima s.
Vrtačnik — s. Smiklavž (kod Nove Stifte) napala 0. slovenačka udarna brigada »Slav-
ko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije. U oštroj viščasovnoj borbi
•neprijatelj je uspeo da se uz podršku tenkova, probije u G. Grad. Brigada je zaple-
nila radio-stanicu.
24. april — Na osnovu naređenja GS NOV i PO za Sloveniju, na području Koruške formirana
Koruška grupa NOP odreda. U njen sastav su ušli Istočnokoruški i Zapadnokoruški
NOP odred.
— CK KP Slovenije uputio cirkularno pismo partijskim organizacijama na terenu i u
vojsci o njihovom radu i zadacima kao idejnih pokretača svih društvenih i politič-
kih zbivanja
25. april — Naredbom GS NOV i PO za Sloveniju 18. slovenačka (Soška) brigada 30. divizije
NOVJ dobila naziv: 18. slovenačka (bazoviška) udarna brigada.
— Iskoristivši odsutnost jedinica NOVJ, neprijateljske snage sa pravca Novog Mesta,
Grosuplja i Litije prodrle na oslobođenu teritoriju Suhe krajine i uspostavile upo-
rišta u žužemberku Trebnju, s. Mirnoj Peći i s. Dobrničju.
— Nemačke jedinice iz s. Doliča i s. Mislinje (kod Slovenj-Gradeca) napale na jedinice
13. slovenačke brigade »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ na položajima s. St. Vid —
s. Sv. Rupert (kod Velenja). Posle oštore borbe i energičnog juriša slovenačka brigada
je odbacila neprijatelja u s. Mislinju, nanevši mu gubitke od 15 mrtvih.
27. april — Između s. Krašnje i s. Lukovice (kod Domžala) jedinice 4. operativne zone NOV i
PO Slovenije napale nemačku motorizovanu kolonu iz Domžala. Posle dvočasovne
borbe one su uništile 12 kamiona i dve prikolice, ali su se morale povući zbog pri-
stiglih pojačanja.

28. april — Po naređenju 7. korpusa NOVJ, u rejon Trebnje — s. Mirna Peč — Žužemberk stigla 15. divizija NOVJ sa zadatkom da uništi uporišta koja je neprijatelj uspostavio za vreme prodora na oslobođenu teritoriju Suhe krajine.
- Na položajima kod s. Zgornjeg Okroga (blizu Domžala) nemačke jedinice iz s. Motnika i s. Špitaliča napale 6. slovenačku udarnu brigadu Slavko Slander» 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, ali su posle dvočasovne borbe odbačene.
30. april — U cilju obezbeđenja 13. slovenačke brigade Mirko Bračić». 2. slovenačka udarna brigada Ljubo Sercer 14. divizije NOVJ izvršila demonstrativan napad na nemački garnizon Soštanj. te vodila višerasovnu borbu s nemačkim snagama koje su nastojale da ir Šoštanja prodru u pomoć napadnutoj posadi u Velonju.

SRBIJA

1. april — Kod s. Savinea (blizu Lebana) 2. i 4. južnomoravska NO brigada odbacile jedan bugarski bataljon koji je nastupao ka slobodnoj teritoriji i povratile ga u libane. Neprijatelj je imao 10 mrtvih.
- Kod s. Bzovika (blizu Ušća) delovi 4. i 10. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ vodili borbu protiv delova bugarskog 61. pešadijskog puka i odbacili ih ka Raškoj. Jedinice 10. krajiške brigade su imale 2 mrtva i 3 ranjena borca.
- Kod Sombora jedinice 3. bačko-baranjskog NOP odreda miniranjem pruge uništile lokomotivu i nekoliko vagona transportnog voza i posekli 50 tt stubova.
2. april — Između s. Tovarnika i Sida 1. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i 4 vagona transportnog voza.
- Kod s. Mijoviea i na V. livadama jedinice 3. srpske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv oko 200 bugarskih vojnika iz 25. sabirne divizije i odbacile ih prema Ivanjici. Gubici neprijatelja: 4 poginula, više ranjenih i 1 zarobljen. Brigada je imala 3 mrtva i 3 ranjena borca.
3. april — Kod s. Kojinovića delovi 3. srpske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbacile u Ivanjicu izviđačke jedinice bugarske 25. sabirne divizije koje su pokušale da preko s. Dobrog Dola prodru prema r. Studenici.
- Kod s. Gradišta (blizu Bele Palanke) Nišavski NOP odred razbio četničku Belopalačku brigadu.
- Deo partizanskog bataljona »Bajram Curi« uz pomoć mesnih partizana, posle dvodnevni borbi protiv oko 200 nemačkih vojnika i oko 200 balista, zauzeo Peškopeju (u Albaniji). Gubici neprijateljski: 5 poginulih. 9 ranjenih i 8 zarobljenih vojnika. Bataljon je imao 3 ranjena borca.
5. april — Kod s. Šavova i s. Đakova (blizu Ušća) 2. i 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ napate četnički 2. ravnogorski korpus i odbacile ga prema s. Bresniku. Neprijatelj je imao oko 40 mrtvih i ranjenih i 13 zarobljenih, a proleterske brigade — 3 poginula, 3 ranjena i 1 nestalog borca.
- Između Zemuna i s. Nove Pazove jedinice 2. bataljona 1. sremskog NOP odreda posekle 207 tt stubova.
6. april — Kod s. Propljenice, s. Osonice i s. G. Dupca (blizu Ivanjice) 2. i 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ napale četnički 1. ravnogorski korpus i odbacile ga prema s. Kaoni. Neprijatelj je imao 1 poginulog i 24 zarobljena.
- U jugoistočnom Sremu, od radnika iz Beograda, dobrovoljaca iz Srbije i dotadašnje Mačvanske čete, kao jezgra, formiran 1. posavsko-larntavski partizanski bataljon.
- Pri ONO odboru okruga leskovačkog formirana privredna komisija sa zadatkom da se stara o obnovi i unapređenju privrede i da prikupi podatke o teroru okupatora i nanetoj šteti za vreme NOB-a. Takve komisije formirane su i pri sreskim NO odborima
7. april — Kod s. Perlšića i s. Pejovića (blizu Ušća) 4. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ vodila borbu protiv jedinica bugarske 25. sabirne divizije i odbacila ih na desnu obalu r. Studenice.
- Kod s. Osonice i s. D. Dupca (blizu Ivanjice) dva bataljona 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ posle oštre borbe odbili napad dve neprijateljske kolone iz Ivanjice i Guče.

- Na Fruškoj gori jedinice 1 sremskog NOP odreda odbile napad u. Jaško-domobranskih i policijskih snaga, jačine oko 1500 vojnika, i nanele im osetne gubitke.
 - Između s. Putinaca i s. Kraljevaca (kod Rume) 2. čela Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona
 - Kosmajski NOP odred reorganizovan: u njegovom sastavu formirane četiri čete.
8. april
- Kod s. Kaone (blizu Kraljeva) 2. i 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ napale četnički 1. i 2. ravnogorski korpus i, posle oštre borbe, odbacile ih prema s. Ročevićima i pl. Jelici. Neprijatelj je imao preko 70 mrtvih, oko 150 ranjenih i 30 zarobljenih. Zaplenjeno je 10 p mitraljeza, 1 minobacač, više pušaka i mnogo drugog materijala. Druga proleterska brigada je imala 3 mrtva i 20 ranjenih boraca.
 - Na prostoriji s. Crna Reka — s. Ostatija — s. Ljeskovicica (kod Ušća) 1. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ napala borbenu grupu Jug bugarske 25 sabirne divizije i četnički Javorski korpus i odbacila ih na desnu ovalu r. Studenice. Brigada je imala 2 mrtva i 3 ranjena borca, a zaplenila je 1 p. mitraljez.
 - Kod s. Ilinčića (blizu Ušća) 4. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ odbila napad borbene grupe »Sever« bugarske 25. sabirne divizije i odbacila je na desnu obalu r. Studenice.
 - Kod s. Kaone (blizu Kraljeva), po odluci PK KPJ za Srbiju i GS NOV i PO za Srbiju formirani Okružno povereništvo KPJ za okrug užički i Stab Užičkog NOP odreda.
- 8/9. april
- U s. Ljuberadi (kod Vlasotinaca) 5. južnomoravska NO brigada blokirala bugarsku posadu, ali nije uspela da je uništi. Zaplenivši u bugarskom magacinu 100 kg pirinča, 100 kg šećera, veću količinu brašna i drugih namirnica i zapalivši opštinsku zgradu, ona se povukla ka s. Crnoj Travi.
 - Na pruzi kod s. Kukujevaca (blizu Sida) delovi 2. sremskog NOP odreda iz zasede ubili 4 neprijateljska Vojnika.
9. april
- U s. Ročevićima 3. bataljon 2. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodio borbu protiv nemačkih vojnika i odbacio ih prema Kraljevu. Neprijatelj je imao 2 mrtva vojnika.
 - Bugarski vojnici (oko 1.600) upali u s. Crnu Travu i s. Brod (kod Vranja) i opljačkali ih, a potom ih (ovog i narednog dana) zapalili i pretvorili u zgarišta.
 - Na pustari Gladnoš (kod Iriga) delovi 1. sremskog NOP cireda i Komande rumskog vojnog područja zaplenili: 28 konja. 39 govoda. 103 svinje, 7 kola. 12 kompletnih amova i drugu opremu.
- 9/10. april
- Kod s. Dragojlovića (blizu Ušća) 1. krajiška udarna brigada 5 udarne divizije NOVJ napala borbenu grupu »Sever« bugarske 25. sabirne divizije, ali se, posle kraće borbe, povukla na polazni položaj.
10. april
- U blizini s. Kaone (kod Kraljeva) 2. i 4. proletersku udarnu brigadu 2. proleterske udarne divizije NOVJ napali četnički 1. i 2. ravnogorski korpus i nemačko-bugarsko-nedičovske snags. Neprijatelj je, uz osetne gubitke, odbačen u Guču i s. Ročeviče. Zaplenjeni su 2 mitraljeza, nekoliko pušaka i ručnih bombi i dosta druge ratne opreme. Jedinice NOVJ su imale 1 mrtvog i 6 ranjenih boraca.
- U. april
- Posle šestodnevno boravka u s. Dragačevu (kod Čačka), gde je vodila česte borbe protiv četničkog 1. i 2. ravnogorskog korpusa, riemačkih i bugarskih vojnika i nedičevaca, pri čemu je ubila 97 i zarobila 98 neprijateljskih vojnika, a zaplenila 1 minobacač. 10 p. mitraljeza, preko 100 pušaka i dosta druge vojničke opreme, uz sopstvene gubitke od 10 mrtvih i 31 ranjenog borca, 2. proleterska udarna divizija NOVJ se vratila u dolinu r. Studenice.
 - Kod s. Katića i s. Stitkova (blizu Ivanjice) 1. i 4. bataljon 10 krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ napali na četnički Požeški i Zlatiborski korpus i odbacili ih prema si Bjeluši, s. Visokoj, s. Klč-kovima i s. Jasenovu. Zarobljeno je (i četnika.
 - U s. Rudnu i kod s. Dragojlovića i s. Marinkovića (blizu Ušća) 1. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ napala bugarski 70. pešadijski puk i zauzela Dragojloviće i Marinkoviće. Brigada je imala 1 mrtvog i 7 ranjenih boraca.

- Kod s. Koprivnice i s. Jagliča (blizu Niša) Nišavski NOP odred vodio borbu protiv oko 500 četnika. Zarobljeno je 15 četnika i zaplenjeno 20 pušaka.
- 12. april — Između Srem. Mitrovice i s. Vognja 1. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona putničkog voza.
- 12/13. april — Us. Krivoj Feji (kod Vlasotinaca) 6. južnomoravska NO brigada napala jako utvrđenje bugarske policije. U borbi vodenoj do 14 časova poginulo je 30 bugarskih policajaca, dok se 288 predalo. Zaplenjeno: 10 p. mitraljeza, 20 automata, 280 pušaka, 50 revolvera, 40.000 metaka, radio-stanica i drugi materijal i oprema. Brigada je imala 8 poginulih i 18 ranjenih boraca.
- 13. april — Us. Lomnici (kod Kruševca) 2. i 3. južnomoravska NO brigada i Rasinski NOP odred napali na oko 700 nemačkih vojnika. U oštroj borbi neprijatelj je potpuno razbijen. Poginulo je 150 nemačkih vojnika, 48 ih se udavilo u nabujaloj r. Rasini, a ostatak se spasio bekstvom ka Kruševcu. Oko 150 vojnika SDS i oko 1000 četnika trebalo je da sadejstvuju nemačkim vojnicima, ali videvši njihovo stradanje nisu ni stupili u borbu. Zaplenjeno: -14 p. mitraljeza, 6 automata, 50 pušaka i dosta druge opreme. Gubici jedinica NOV i POJ: 6 mrtvih i 7 ranjenih boraca.
- Us. Kalni (kod Vlasotinaca) jedan ojačani bataljon bugarskog 25. pešadijskog puka napao (iz pravca Trna u Bugarskoj i iz pravca Strezimirovaca) 5. južnomoravsku NO brigadu. U borbi vodenoj na vrhu Tumbi 5. južnomoravska NO brigada je razbila tu bugarsku jedinicu. Poginula su 33 a zarobljena 3 bugarska vojnika. Brigada je imala 3 mrtva i 3 ranjena borca. Zaplenila je 1 p. mitraljez, 39 pušaka 3000 metaka i drugu opremu.
- Kod s. Đakova (blizu Ušća) 3. srpska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodila borbu protiv 2. bataljona nemačkog 3 policijskog puka, 1. bataljona bugarskog 61. pešadijskog puka i odbacila ih prema manastiru Studcnici U borbi je poginulo 7 i zarobljeno 5 nemačkih vojnika dok je 3. brigada imala 3 mrtva i 3 ranjena borca.
- Us. Vrdniku (kod Iriga) delovi 1. bataljona 1. sremskog NOP odreda napali nenačko-domobranksu posadu, te ubili 10 neprijateljskih vojnika i zaplenili 1 p. mitraljez, 1 automat i 1 pušku.
- 14. april — Delovi 6. vojvodanske NOU brigade sprečili prodor tri neprijateljska tenka iz s. Adaševaca u s. Morović (kod Sida). U borbi, koju je podržavala i neprijateljska artiljerija iz oklopnog voza kod s. Adaševaca, uništen je jedan tenk a drugi je oštećen.
- U s. Katićima (kod Ivanjice) 1. i 4. bataljon 10. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ napali četničku Zlatiborsku i Uzičku brigadu. Posle tročasovne borbe napad je odbijen. Neprijatelj je imao 1 mrtvog i 2 ranjena borca.
- Kod s. Dramlčana (blizu Raške) 1. bataljon 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ odbio napad delova nemačke legije Krcmpler* i naneo im gubitke od 7 mrtvih vojnika, a on imao 1 poginulog borca.
- 14/15. april — Kod s. Milića (blizu Ušća) jedinice 4. proletersko udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ napale 3. bataljon 122. pešadijskog puka bugarske 25. sabirne divizije. Pošto su odbijene, one su nastavile blokadu bugarskih vojnika. Neprijatelj je imao 10 poginulih, 25 ranjenih i 20 zarobljenih vojnika.
- Kod s. Vrdnika (blizu Iriga) delovi 1. bataljona 1. sremskog NOP odreda iz zasede napali odeljenje od 15—20 nemačkih i domobranskih vojnika, te u kraćoj borbi razbili neprijatelja i naneli mu gubitke od 5 mrtvih i 3 ranjena vojnika. Bataljon je imao 1 mrtvog i 1 ranjenog. Zaplenio je: avionski mitraljez, automat, pušku 70 metaka i nešto vojničke opreme.
- Kod s. Đakova (blizu Ušća) 2. bataljon 2. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ napao na 1. bataljon bugarskog 61. pešadijskog puka. ali je odbijen, uz gubitke od 2 ranjena borca.
- 15. april — Kod s. Binića (blizu Ušća) 3. bataljon i dve čete 4. bataljona I. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ napali jedan bataljon bugarskog 70. pešadijskog puka. Napad je odbijen. Gubici jedinica brigade: 1, mrtav i 6 ranjenih boraca.
- /1pril s. — OK KPJ za Pirot formirao Pirotski NOP odred.
- 16. april — Na Velikim livadama (kod Ivanjice) 3. srpska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbila napad 2. bataljona bugarskog 63. pešadijskog puka. Neprijatelj

je imao 6 mrtvih i 4 ranjena vojnika. Brigada je imala 1 mrtvog i 6 ranjenih boraca. Zaplenila je 1 p. mitraljez, 5 pušaka i manju količinu municije.

- Kod s. Katlca (blizu Ivanjice) 1. i 4. bataljon 10. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ napali četnički Požeški korpus, Zlatiborsku brigadu četničkog Zlatiborskog korpusa i jedan bataljon SDK. Borba je vođena sve do uveče, kada je neprijatelj odbačen prema Okruglici, s. Visokoj, s. Ljubišu i s. Prilikama. Samo Požeški korpus je imao 6 mrtvih i 4 ranjena četnika.
- Na pl. Bukulji (kod Arandjelovca) održano savetovanje partijskih i vojno-političkih radnika NOP-a iz Sumadšje. Odlučeno je da se od delova Kosmajskog i 1. šumadijskog NOP odreda formira 2. šumadijska NO brigada.
- Na oslobođenoj teritoriji Puste reke i Jablanice, u 50 sela, otpočeli trodnevni slobodni izbori na kojima su izabrao! sreski, opštinski i seoski NO odbori. Pravo učešća imali su svi građani oba pola sa navršenih 18 godina. Glasalo je 5.177 muškaraca i 4.912 žena. Glasanje je vršeno javno — dizanjem ruku.
- Saveznička avijacija bombardovala Beograd u kome je poginulo preko 2.000 lica.

17. april

- Sa Gusarice (kod Ušća) 1. i 2. bataljon 2. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbili napad 2. bataljona bugarskog Gl. puka i 2. bataljona nemačkog 3. policijskog puka.
- Oko 200 nemačkih SS policajaca, nastupajući iz s. Kuzmina (kod Srem. Mitrovice), napalo I. četnički bataljon 2. sremskog NOP odreda u s. Bosutu. Posle šestočasovne borbe neprijatelj je zauzeo selo i spalio više kuća, a zatim produžio za Srem. Raču, gde je počinio ista nedela.
- U s. Trnavi (kod Raške) jedna četa 3. bataljona 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ razbila deo četničkog 1. kosovskog korpusa, te zarobila 4 četnika i zaplenila 3 puške, 1 telefon i 200 metaka.
- Između s. Kraljevaca i s. Putinaca (kod Rume) 2. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona teretnog voza.
- Saveznička avijacija ponovo bombardovala Beograd.

18. april

- Na Velikim livadama i kod s. Komadina (blizu Ivanjice) 3. srpska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbila novi napad 2. bataljona bugarskog 63. pešadijskog puka. Neprijatelj je odbačen prema s. Budoželji, gde ga je prihvatio 1. bataljon 4. puka SDK.
- Delovi 6. vojvođanske NOU brigade odbili prodor dva neprijateljska tenka iz Sida u s. Morović i pred mostom na r. Bosutu onesposobili jedan tenk
- U s. Ilincima (kod Sida) delovi 1. bataljona 2. sremskog NOP odreda zarobili 8 i ranili 2 neprijateljska vojnika, te zaplenili 2000 metaka, 1 radio-stanicu i drugi ratni materijal.

10. april

- Kod s. Neština (blizu Iloka) delovi 2. sremskog NOP odreda u kraćoj borbi ubili 10 i ranili 12 neprijateljskih vojnika,
- Nemačke i ustaško-domobranske jedinice iz s. Adaševaca, posle nekoliko napada, pomognute tenkovima, odbacile delove 6. vojvođanske NOU brigade i zauzele s. Morović (kod Sida).
- Između s. Nove Pazove i s. Batajnice (kod Zemuna) 2. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona transportnog voza.

21. april

- U s. Sukovu i s. Belom Polju (kod Dimitrovgrada) 5. južnomoravska NO brigada napala bugarsku posadu na ž. st. i mostu, ubila 14 bugarskih vojnika, porušila most kod s. Belog Polja, zapalila 30 vagona i zaplenila 2 p. mitraljeza, 24 puške, 126 bombi, vagon duvana, vagon vune i vagon kože. Brigada je imala 1 ranjenog borca.
- Na r. Studvi (u Bosutskim šumama) jedan vod 6. vojvođanske NOU brigade ubio 8 i ranio 14 neprijateljskih vojnika.

22. april

- Kod s. Kušića (blizu Ivanjice) 2. proleterska udarna divizija NOVJ. posle borbe protiv 1. bataljona 4. puka SDK, probila se preko komunikacije Sjenica — Ivanjica. Neprijatelj je imao 8 mrtvih, 10 ranjenih i 18 nestalih. Oštećen je 1 tenk, a zaplenjena su 2 mitraljeza i 8.000 metaka.

- U s. G. Stilkovu (kod Kokinog Broda) delovi 10. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ razbili slabije snage četničkog 2. mileševskog korpusa i zarobili 8 četnika, a kod s. Lepovića (blizu Sjenice) delovi 1. krajiške udarne brigade iste divizije odbili napad izviđačkih snaga nemačke borbene grupe «Leb».
23. april
- Kod s. Kijevca (blizu Pilota) 5. južnomoravska NO brigada i Pirotski NOP odred napali delove bugarskog 50. pešadijskog puka koji su počeli da pale s. Kijevac. U oštroj borbi neprijatelju su naneti gubici od 83 mrtva i ranjena i 4 zarobljena vojnika. dok su se ostali izvukli iz borbe pod zaštitom pristiglog pojačanja iz Babušnice. Zaplenjen je p. mitraljez i 10 pušaka. Gubici jedinica NOVJ: 0 mrtvih i 11 ranjenih boraca.
 - Iz s. Morovića (kod Sida) nemačke i ustaško-domobranske jedinice, jačine 800—1000 vojnika, uz podršku 6 haubica, preduzele čišćenje terena uz r. Studvu. Posle tročasovne borbe protiv delova 0. vojvodanske NOU brigade; neprijatelj je prisiljen da se povuče u s. Morović uz gubitke od U mrtvih i 30 ranjenih Gubici 6. brigade: 2 mrtva i 6 ranjenih boraca,
 - Kod s. Trudova (blizu Kokinog Broda) 2. i 4. bataljon 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ vodili borbu protiv delova četničkog 2. mileševskog korpusa i nemačke legije «Krempler» i odbacili ih prema Sjenici i na levu obalu r. Uvea.
 - Kod s. Dobraće i s. Maskove (blizu Ivanjice) jedinice 2. i 4. proleTERSKE udarne brigade 2. proleTERSKE udarne divizije NOVJ odbile napad nedičevaca i četnika. U borbi su poginula 2 a ranjeno je 6 boraca 2. divizije.
- 24/25. april
- Na r. Savi (blizu Makiša. kod Beograda) delovi 2. bataljona 1. sremskog NOP odreda potopili brodove «Otađbinu», «Galeb» i «Obilić» a brod «Labud» zapalili.
25. april
- U s. Darosavi (sada: Partizani, kod Arandelovca). od boraca 1. šumadijskog i Kosmajskog NOP odreda, formirana 2. šumadijska NO brigada, sastava dva bataljona, jačine oko 300 boiaca.
 - Posle trodnevnih borbi kod s. Ljubiša, s. Bele Reke i s. Visoke (na pl. Zlatiboru) protiv 3. bataljona nemačkog 4. puka «Brandenburg». četničkog Zlatarskog i 2. ravnogorskog korpusa, delova četničkog 2. mileševskog korpusa i odreda SDS iz Užica (sada: Titovo Užice) i Cajetine, 5. udarna divizija NOVJ prešla komunikaciju Užice — s. Kokin Brod. U tim borbama neprijatelj je imao oko 40 mrtvih, 50 ranjenih i 10 zarobljenih, a 5. divizija — 9 mrtvih i 27 ranjenih boraca. Oštećeni su 2 nemačka tenka, 1 oklopni automobil i 10 kamiona. Prvog dana borbe poginuo je i komandant bataljona 10. krajiške brigade Branko Surla, narodni heroj.
 - Na Volujaku, Ornici i Metaljki (kod Arilja) 1. i 2. bataljon 2. proleTERSKE udarne brigade 2. proleTERSKE udarne divizije NOVJ vodili borbu protiv delova četničkog Požeškog korpusa i odbacili ih prema Arilju.
 - Kod s. Nebeske i s. D. Kruščice (blizu Arilja) jedinice 2. proleTERSKE udarne i 3. srpske udarne brigade 2. proleTERSKE udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv delova četničkog Požeškog korpusa i odbacile ih u pravcu s. Roga i s. Svrčakova. Neprijatelj je imao 12 poginulih, ranjenih i nestalih vojnika.
 - U zatvoru u Tirani (u Albaniji) nemačka policija streljala člana KPJ Muharema Bakteši, narodnog heroja.
26. april
- Između s. Martinaca i s. Lačarka (kod Srem. Mitrovice) 1. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona.
27. april
- Na pl. Liscu 6. južnomoravska NO brigada sukobila se sa delovima bugarskog 1. armijskog puka. U tročasovnoj borbi (vođenoj u gustoj magli) poginulo je 40 bugarskih vojnika. Zaplenjeno: 50 pušaka, 3 minobacača, 40 000 metaka 20 konja i čitava komora bugarskog puka. Brigada je imala 15 mrtvih i 15 ranjenih boraca.
 - Kod s. Mačkata i s. Kraljeve Vode (sada: Partizanske Vode) 5. udarna divizija NOVJ prešla komunikaciju Titovo Užice — Nova Varoš U borbi protiv delova bugarske 24. pešadijske divizije, nemačke borbene grupe «Holman», delova četničkog Zlatiborskog korpusa, odreda poljske straže sreza užičkog i Užičke čete, ona je neprijatelju nanela gubitke od 120 mrtvih i ranjenih i 22 zarobljena vojnika; a zaplenila je 28 pušaka, p. mitraljez i dosta drugog ratnog materijala. Njeni gubici: 2 ranjena borca.
 - Kod s. Uzića (Blizu Titovog Užica) 2. proleTERSKA udarna i 3. srpska udarna brigada 2. proleTERSKE udarne divizije NOVJ prešle železničku prugu Užice — Požega. U borbi su ubile 46 i zarobile 96 neprijateljskih vojnika uništile jednu kompoziciju putničkog voza. zaplenile 1 p. mitraljez, 4 automata, 14 pištolja, 50 pušaka, 1 radio-stanicu i

znatnu količinu municije, spalile železničku stanicu i pokidale prugu na dva mesta. Brigade su imale 4 mrtva i 5 ranjenih boraca. U toj borbi je poginuo zamenik komandanta 2. proleterske brigade Miodrag Milovanović Lune, narodni heroj.

- U s. Mačkatu i s. Zarićima (kod Titovog Užica) dva bataljona 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ napala četničku Leteću i Zlatiborsku brigadu Zlatiborskog korpusa i odbacili ih prema s. Krivoj Reci. U borbi je zarobljeno 15 četnika, a zaplenjeni su 1 p. mitraljez, nekoliko pušaka i 4 sanduka municije.
 - Između s. Putinaca i s. Golubinaca (kod Indije) borci 2. čete Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona transportnog voza s ratnim materijalom.
 - Na Obloj glavi (kod Aleksinca) Niški NOP odred razbio jednu četničku brigadu.
 - Između Srem. Mitrovice I s. Vognja borci 1. čete Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona.
28. april
- Kod s. Lelića i na Crnokosi (blizu Kosjerića) četnički 1. ravnogorski korpus (ojačan sa 20 kamiona nemačke pešadije i nekoliko tenkova), Valjevski korpus, četnička Crnogorska brigada i Sreski odred SDS sreza crnogorskog napali od Požege, s. Mi-ljakovine, Kosjerića i s. Karana na 2. proletersku udarnu diviziju NOVJ (bez 4. proleterske brigade). Odbivši n. ipad, 2. divizija se probila preko komunikacije Užice (Sada: Titovo Užice) — Valjevo i uputila prema s. Vardi.
 - Između ž. st. Kretna i ž. st. Stapari 5. udarna divizija NOVJ i 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ prešle prugu Užice (sada: Titovo Užice) — Višegrad. U borbi protiv dva bataljona nemačkog 4. puka »Brandenburg«, jednog bataljona bugarske 24. pešadijske divizije i posada na železničkim stanicama, one su neprijatelju nanele gubitke od preko 150 mrtvih, ranjenih i zarobljenih, spalile ž. si. Stapari i uništile 2 teretna vagona, 4 kamiona, 6 prikolica, 1 putnički automobil, 3 motocikla i 2 radio-stanice. Jedinice NOVJ su imale 37 mrtvih i 52 ranjena borca. Tom prilikom je poginuo i zamenik političkog komesara 2. bataljona 1. krajiške brigade Mirko Kesić Kešo, narodni heroj.
 - Između Srem. Mitrovice i s. Lačarka borci 1. čete Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona transportnog voza
 - Niški NOP odred se prebacio preko J. Morave u Toplicu.
29. april
- Posle borbe protiv nemačke borbene grupe »Holman« u rejonu Kadinjače, 5. udarna divizija NOVJ i 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ prešle komunikaciju Užice (sada: Titovo Užice) — Bajina Bašta. U tim borbama jedinice NOVJ imale su 8 mrtvih i 29 ranjenih boraca.
30. april
- Bugarske snage (14, 17. i 29. pešadijska divizija, delovi 7. rilske divizije, 1. i 2. konjički, 1. armijski, 41. i 45. pešadijski puk, žandarmerijski bataljon, policijske snage vranjske i sofijske oblasti i iz rejona Kumanovu) preduzele napadnu operaciju poznatu pod imenom -prolećna ofanziva protiv jedinica NOVJ na desnoj obali r. J. Morave (5. i 6. južnomoravsku NO brigadu, 3. makedonsku NO brigadu, Kosovski NOP odred, bugarsku 1. sofijsku partizansku brigadu, Crnotravski i Kumanovski NOP odred, bugarski Trnski partizanski odred i jedinice komandi područja i komandi mesta) s ciljem da ih koncentričnim napadima u rejonima Vranje — Kumanovo — Kriva Palanka — Piroto. — Babušnica — Vladičin Han okruže i unište. U borbama vođenim do 20. juna neprijatelj nije uspeo da uništi jedinice NOVJ. pa se povukao u polazne garnizone.
 - Između s. Putinaca i s. Kraljevaca (kod Rume) borci 2. čete Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona putničkog voza.
- April k.
- Na Fruškoj gori, po naređenju GS NOV i PO za Vojvodinu, izvršena reorganizacija (i. vojvođanske NOU brigade: u njen sastav ušao Fruškogorski bataljon 1. sremskog NOP odreda kao njen 2. bataljon.
 - U s. Guberevcu i kod s. Stojnika (na pl. Kosmaju) Kosmajski NOP odred posle oštre borbe razbio jednu četničku grupaciju. Neprijatelj je imao 10 mrtvih i 6 zarobljenih, a zaplenjeno mu je oko 20 pušaka.
 - U s. G. Rećici (kod Prokuplja) održana okružna konferencija omladine za Toplicu. Prisustvovao je sekretar PK SKOJ-a za Srbiju. Odlučeno je: dalje obuhvatanje omladine u omladinsku organizaciju, mobilizacija omladine u NOV. razvijanje kulturno-prosvetnog rada i dr. Izabran je okružni odbor USAOJ-a.

April

- Na Dunavu jedinice GS NOV i PO za Vojvodinu potopile neprijateljske brodove: »Budimpeštu«, »Mohadž«, »Cerević-Beočin«, »Slankamen«, »Gročku«, »Ivanovac« i »Bazjaš«.
- U rejonu s. Dragutinova (sada: Miloševo, kod Kikinde), po odluci OK KPJ za severni Banat, formiran novi Severnobanatski NOP odred
- II dolini r. Valbone (u Albaniji) formirane tri samostalne partizanske čete NOV i PO.J: jedna je imala da dejstvuje na putu Prizren — Kukës, druga u rejonu Bitiça (blizu Tropoje, u Albaniji) i treća oko s. Junika (kod Dakovice) i oko Tropoje.
- Delovi nemačke 13. SS divizije »Handžar« zapalili i porušili s. Bosut (kod Srem. Rače).
- U Novom Sadu formiran mesni NO odbor, kao i mesni odbori USAOJ-a i AF2-a.
- Formirani novi sreski komiteti KPJ za Vrbas i Bač. Palanku a obnovljen SK KPJ za Bečej.

